

Eliisa Ahonala

KOTITYÖT JA SUKUPOUOLIROOLIASENTEET

Miten sosiodemografiset tekijät selittävät
sukupuolirooliasenteita, ja miten asenteet näkyvät
kotitöiden jakautumisessa?

Yhteiskuntatieteiden tiedekunta

Kandidaatintutkielma

Tammikuu 2024

TIIVISTELMÄ

Eliisa Ahonala: Kotityöt ja sukupuolirooliasenteet: Miten sosiodemografiset tekijät selittävät sukupuolirooliasenteita, ja miten asenteet näkyvät kotitöiden jakautumisessa?

Kandidaatintutkielma

Tampereen yliopisto

Yhteiskuntatutkimuksen tutkinto-ohjelma

Tammikuu 2024

Tutkielman aiheena on sukupuolirooliasenteet koskien työelämän ja kotitöiden yhteensovittamista. Tutkimuksessa selvitettiin, miten sosiodemografiset tekijät selittävät sukupuolirooliasenteita sekä miten sukupuolirooliasenteet ovat yhteydessä kotitöiden jakautumiseen. Sosiodemografisista tekijöistä tarkasteltiin ikää, sukupuolta, korkeakoulututkimuksen suorittamista ja yhteiskuntaluokkaa. Tutkielman viitekehys pohjautuu kotitöiden jakautumista selittävään sukupuolirooliteoriaan sekä aiempaan kotitöitä koskevaan tutkimuskirjallisuuteen.

Tutkimusaineistona käytettiin ISSP 2022: perhe, työ ja sukupuoliroolit V Suomen aineistoa. Tutkimusaineistona oli kvantitatiivinen kyselytutkimus, joka kerättiin systemaattisella satunnaisotannalla. Vastajat koostuivat 15–74-vuotiaista suomalaisista ja lopullinen otoskoko oli 1250. Tutkimuksen menetelminä hyödynnetään ristiintaulukointia ja lineaarista regressioanalyysiä.

Lineaarisen regressioanalyysin perusteella kaikki taustamuuttujat selittävät tilastollisesti merkitsevästi sukupuolirooliasenteita. Korkeakoulututkimuksen suorittaminen on merkittävin sukupuolirooliasenteita selittävä tekijä. Toiseksi eniten sukupuolirooliasenteita selittää naissukupuoli ja nuorempi ikä, mutta yhteydet jäävät heikommaksi. Yhteiskuntaluokka selittää vähiten sukupuolirooliasenteita. Tulosten perusteella voidaan päätellä, että tasa-arvoiset sukupuolirooliasenteet ovat yleisempiä korkeakoulututkimuksen käyneiden, naisten, nuorempien ikäpolvien ja korkeampaan yhteiskuntaluokkaan kuuluvien keskuudessa.

Sukupuolirooliasenteiden yhteyttä kotitöiden jakautumiseen tarkasteltiin ristiintaulukoinnin avulla. Tuloksista havaitaan, että sukupuolirooliasenteet ovat tilastollisesti merkitsevästi yhteydessä kotitöiden jakautumiseen. Kun ristiintaulukointiin sisällytetään vastaajan sukupuoli, erityisesti miesten sukupuolirooliasenteet vaikuttavat kotitöiden jakautumiseen. Tuloksista voidaan päätellä, että tasa-arvoiset sukupuolirooliasenteet ovat yhteydessä kotitöiden tasaisempaan jakautumiseen, kun taas perinteiset sukupuolirooliasenteet ovat yhteydessä kotitöiden epätasaiseen jakautumiseen puolisoitten kesken.

Tulosten perusteella asenteet heijastuvat käytäntöön, eli sukupuolirooliasenteet vaikuttavat myös kotitöiden jakautumiseen. Tulokset antavat myös viitteitä siitä, että erityisesti miesten asennoituminen on yhteydessä perheiden kotityönjakoon.

Avainsanat: Kotityöt, kotityönjako, sukupuolirooliasenteet, sukupuolten välinen tasa-arvo

Tämän julkaisun alkuperäisyys on tarkastettu Turnitin Originality Check -ohjelmalla.

SISÄLLYS

1. JOHDANTO.....	1
2. TEOREETTINEN VIIITEKEHYS	4
2.1 Sukupuoli	4
2.2 Sukupuolirooliteoria.....	5
2.3 Palkallinen ja palkaton työ	6
3. AIEMPI TUTKIMUS.....	8
3.1 Kotitöiden jakautuminen	8
3.2 Sukupuolirooliasenteiden tutkiminen.....	10
4. TUTKIMUSKYSYMYKSET JA HYPOTEEESIT.....	13
5. AINEISTO JA MENETELMÄT	14
5.1 Tutkimusaineisto	14
5.2 Tutkimusetiikka.....	14
5.3 Menetelmät.....	15
5.4 Muuttajat	17
6. TULOKSET	21
6.1 Korrelaatiotarkastelu	21
6.2 Lineaarinen regressioanalyysi	22
6.3 Ristiintaulukointi.....	23
7. JOHTOPÄÄTÖKSET	25
KIRJALLISUUS	30
LIITTEET.....	34
Liite 1: Residuaalien lineaarisuuden tarkastelu.....	34
Liite 2: Residuaalien homoskedastisuuden tarkastelu.....	34
Liite 3: Histogrammi sukupuolirooliasenteiden summamuuttujasta (N=1087).....	35

1. JOHDANTO

Kandidaatintutkielman aiheena on sukupuolirooliasenteet koskien kotitöitä, vanhemmuutta ja palkallista työtä. Kodin- ja lastenhoitoon liittyvä työ jakautuu suomalaisissa perheissä edelleen sukupuolen mukaan (Tilastokeskus 2020; Kurronen 2020) ja kotitöihin liittyvät asenteet vaikuttavat siihen, millaisia rooleja eri sukupuolille luodaan ja miten näitä rooleja ylläpidetään. Sukupuolittuneet roolijaot ohjaavat merkittävästi yksilöiden elämää ja yhteiskunnan toimintaa, ja luovat kotitöistä tärkeän osan sukupuolten välistä tasa-arvoa. Kotityöt ja lastenhoito eivät siis rajoitu vain perheen yksityisen neuvottelun piiriin, vaan ne tulisi tunnistaa osaksi yhteiskunnan rakenteita ja tasa-arvoa.

Sukupuolten välinen tasa-arvo on perinteisesti liitetty koulutukseen, työmarkkinoihin ja palkkaeroihin, kun taas kodin piirissä tapahtuvat arkiset askareet ovat jääneet tasa-arvokeskustelussa vähemmälle huomiolle (Miettinen 2008). Jokapäiväinen vastuun jakautuminen kodin- ja lastenhoidossa luo kuitenkin systemaattisia eroja sukupuolten välille. Sukupuolten välistä työnjakoa kodin ja ansiotyön välillä tulisikin pitää yhtenä tasa-arvon mittarina, sillä se vaikuttaa yksilön inhimilliseen pääomaan niin työmarkkinoilla kuin vapaa-ajalla (Oinas 2010). Kotitöihin käytetty aika on aina pois jostain muusta, oli se sitten palkallisesta ansiotyöstä tai vapaa-ajan palautumisesta. Ei siis ole yhdentekevää, miten perheen arkea pyöritetään.

Sukupuolten välinen työnjako perheissä on ollut sosiologian piirissä kiinnostava aihe jo vuosikymmenten ajan. Sukupuolten välisen tasa-arvon kehityksessä merkittävimpanä käänteenä voidaan nähdä hyvinvointivaltion kehitys 1960-luvulta lähtien (Väänänen & Turtiainen 2014). Palkkatyöyhteiskunnan muotoutuminen, kuntasektorin kehittyminen ja koulutuksen yleistymisen näkyivät työelämän naisistumisena (em.). Perheenjäsenten hoivavastuu muuttui yksityisestä julkiseksi, kun lasten päivähoido, vanhustenhoito ja julkinen terveydenhuolto kehittyivät (Miettinen 2008). Muutos vapautti naiset kodin piiristä työmarkkinoille, mikä näkyi perheiden arjessa kodin- ja lastenhoidon tasaisempana jakautumisena. Pitkänajan trendinä voidaan nähdä miesten ansiotyöhön käytetyn ajan vähentyminen ja kotitöihin käytetyn ajan lisääntyminen (Tilastokeskus 2022).

Positiivisesta suunnasta huolimatta tasa-arvoa kodin- ja lastenhoidossa ei ole vielä saavutettu. Naiset käyttävät edelleen miehiä enemmän aikaa kotitöihin ja vähemmän aikaa ansiotyöhön (esim. Kurronen 2020; Tilastokeskus 2022). Tilastokeskuksen uusimman ajankäyttötutkimuksen (2022) mukaan naiset käyttävät päivittäin kotitöihin 37 minuuttia enemmän aikaa kuin miehet. Miehet

käyttävät saman ajan, eli noin puoli tuntia päivässä naisia enemmän ansiotyöhön (em.). Kuukaudessa tämä merkitsee 17 tunnin eroa kotitöiden ja ansiotyön välillä, mikä voi vuositasolla merkitä tuhansien eurojen tappioita naisten ansiotuloissa. Erot ajankäytössä kasvattavat sukupuolten välistä palkka- ja varallisuuskulua, sillä kotityöt eivät kerrytä eläkettä eikä niistä makseta palkkaa (Kurronen 2020). Naisten kotitöihin käyttämä aika heikentää siis naisten taloudellista asemaa, myös työuran jälkeen. Kotitöiden ja perhevastuun vaikutusta naisten ja miesten välisessä palkkakulussa havainnollistaa perheaseman vaikutus tuloihin. Kun verrataan saman työuran alussa olevien miesten ja naisten palkkoja, sukupuolten väliset palkkaerot eivät ole merkittäviä (Kleven & Landais & Egholt 2019). Ensimmäisen lapsen syntymän jälkeen palkkaerot lähtevät kuitenkin kasvamaan *lapsisakoksi* (engl. *child penalty*) kutsutun ilmiön takia (em.). Samalla kun pienten lasten isät kasvattavat työkokemustaan ja rakentavat uraansa, äidit lyhentävät työaikaansa kodin- ja lastenhoidon tieltä (Kurronen 2020).

Kotitöiden jakautumisen vaikutukset eivät kuitenkaan rajoitu ainoastaan sukupuolten eroihin työmarkkinoilla, vaan vaikutukset näkyvät myös perheiden hyvinvoinnissa. Kiireinen arki, väsymys, riittämättömyyden tunteet sekä työ- ja perhe-elämän yhteensovittaminen haastavat monien perheiden elämää (Miettinen 2008). Kiireisen arjen rinnalla neuvottelut kotitöistä rasittavat arkea entisestään. On arveltu, että lisääntynyt tasa-arvo ja sukupuolten valtaerojen kaventuminen ovat lisänneet heteropariskuntien erimielisyyksiä, kun aiemmin selkeinä nähdyt roolijaot asettuvat neuvottelujen kohteeksi (Ervasti & Kaittäla 2015). Oli selitys mikä tahansa, kotityöt haastavat parisuhdetta ja aiheuttavat parisuhteissa eniten riitoja ja erimielisyyksiä (esim. Paajanen 2007; Ervasti & Kaittäla 2015). Tutkimuksissa on havaittu, että kotitöiden epätasainen jakautuminen on ennustanut parisuhdetytymättömyyttä, kun taas tasainen työnjako on ollut yhteydessä vähäisempään riiteltyyn ja parisuhdetyytyväisyyteen (Lammi-Taskula & Salmi 2009). Riitely vaikuttaa parisuhteen hyvinvoinnin lisäksi myös perheen lasten hyvinvointiin (Salo 2011), minkä takia oikeudenmukainen kotityönjako vahvistaa koko perheen hyvinvointia (Lammi-Taskula & Salmi 2009).

Sukupuolirooliasenteet heijastelevat sitä todellisuutta, miten suomalaisten arkea pyöritetään. Asenteet kuvaavat yhteiskunnassa oikeudenmukaisina pidettyjä arvoja ja paljastavat parhaimmillaan arjen käytäntöjä. On perusteltua väittää, että tasa-arvoa kuvaavat asenteet saavat Suomessa laajaa kannatusta ja myös tasa-arvoinen kotityönjako on Suomessa yleisesti hyväksytty malli (Miettinen 2008). Koti- ja ansiotyön konkreettista jakautumista kuvaavat luvut kertovat kuitenkin toista todellisuutta. Emme siis voi tuudittautua tarinaan Suomesta tasa-arvon

mallimaana. Päinvastoin tasa-arvo itsestäänselvyytenä ja toteutuneena kertomuksena sivuuttaa tasa-arvoon vaadittavat toimet, mikä voi pysäyttää tasa-arvon kehityksen, jopa johtaa sen taantumiseen (Ylöstalo 2019). Sukupuolirooliasenteet ja kotityöt eivät siten vanhene tutkimusaiheina, vaan vaativat säännöllistä paneutumista tasa-arvon edistämisen näkökulmasta. Tarkastelen tutkielmassani sosiodemografisten tekijöiden yhteyttä sukupuolirooliasenteisiin sekä sukupuolirooliasenteiden yhteyttä kotitöiden jakautumiseen. Sosiodemografisista tekijöistä tutkin sukupuolta, ikää, korkeakoulutusta sekä yhteiskuntaluokkaa. Tutkielma etenee seuraavasti: aloitan käsittelemällä tutkimuksen teoreettista viitekehystä ja tutkielman kannalta olennaista käsitteistöä, jonka jälkeen käyn läpi aiempaa tutkimuskirjallisuutta kotitöiden jakautumisesta ja sukupuolirooliasenteista. Tämän jälkeen esittelen tutkimuskysymykset, aineiston ja menetelmät. Tulos-osiossa käyn läpi olennaisimmat tutkimustulokset. Lopuksi peilaan tuloksia aiempaan tutkimuskirjallisuuteen ja pohdin myös tutkimuksen rajoitteita sekä mahdollisia jatkotutkimusaiheita.

2. TEOREETTINEN VIITEKEHYS

2.1 Sukupuoli

Tutkielmassa sukupuoli nähdään merkittävänä kotityönjakoa määrittävänä tekijänä. Koska kotityönjako sekä heijastaa että ylläpitää kulttuurisia käsityksiä sukupuolten välisistä suhteista, kotitöitä ei voida tutkia ymmärtämättä niiden kytköstä sukupuoleen (Coltrane 2000). Sukupuolta voidaan tarkastella sosiaalisena ja kulttuurisena ilmiönä, jolloin ymmärretään sukupuoleen liitettyjen merkitysprosessien muuttuminen ajallisen ja paikallisen kontekstin myötä (Rossi 2010). Esimerkiksi naiseuden merkitys ja arvostus on vaihdellut historian saatossa, jolloin voidaan puhua sukupuolen konstruktionistisesta luonteesta. Samoin kulttuuri ja yhteiskunta määrittävät, mitä ruumiillisia ominaisuuksia tai piirteitä sukupuoleen liitetään (Rossi 2010). Sukupuoli on siis paljon laajempi ilmiö, kuin biologian määräämä ominaisuus.

Valitettavasti kvantitatiivinen tutkimus luo kuitenkin haasteita sukupuolen tarkasteluun moninaisena ilmiönä. Sukupuolen dikotominen määrittely on valitettavan yleinen ilmiö kvantitatiivisessa tutkimuksessa, mikä estää vastaajaa määrittelemästä itse sukupuoli-identiteettiään, sekä rajaa tutkimuksen ulkopuolelle ne, jotka eivät identifioi itseään joko miehiksi tai naisiksi (Lindqvist, Gustafsson, Sendén, & Renström 2021). Viime vuosina kvantitatiivisessa tutkimuksessa on kuitenkin enenevässä määrin pyritty irrottautumaan sukupuolen kaksijakoisuudesta ja heteronormatiivisuuden ajatuksesta, mutta seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen edustajien määrä jää yleensä niin pieneksi, ettei tilastollisten analyysien tekeminen ole mahdollista (Lehtonen 2019). Myös hyödyntämässäni aineistossa sukupuoli käsittää ainoastaan mies- ja naisvastaajat, jolloin sukupuoli on pelkistetty binäärisen sukupuolijaotteluun. Tämä luo yksipuolisen kuvan niin sukupuolesta, kuin myös tutkittavasta ilmiöstä.

Kvantitatiivisen aineiston rajoitteiden lisäksi kotitöitä koskeva tutkimuskirjallisuus on juurtunut vahvaan miesten ja naisten vastakkainasetteluun. Syy voi osittain selittyä sukupuolen moninaisuuden tiedostamattomuudella ja kvantitatiivisen tutkimuksen rajoitteilla, mutta myös sukupuoleen liittyvien valtasuhteiden ja erojen esille tuomisella. Mikäli pyritään havainnollistamaan tietyn ihmisryhmän tai tässä tapauksessa tietyn sukupuolen alisteista asemaa, tarvitaan sen rinnalle vertailua hegemonisessa asemassa olevan ryhmän kanssa. Tässä tutkielmassa käsitän naiset alisteisena ryhmänä kotitöiden epätasaisessa jakautumisessa, koska naisille kasautuu isompi vastuu kodin- ja lastenhoidosta, mikä vaikuttaa heikentävästi naisten hyvinvointiin, taloudelliseen asemaan ja urakehitykseen (Miettinen 2008; Kurronen 2020). Hegemonisessa

asemassa ovat tutkielman näkökulmasta miehet, koska heidän kotitöihinsä käyttämä aika on pienempi ja ansiotöihin käyttämä aika suurempi, mikä hyödyttää miesten taloudellista asemaa ja urakehitystä (em.). Toisaalta voidaan myös ajatella, että koti ja perhe naisten toimikenttänä heikentää miesten toimijuutta silloin, kun he haluaisivat ottaa enemmän vastuuta arjessa (Jokinen 2005). Joka tapauksessa kotitöiden epätasaisen jakautumisen seuraukset koskettavat suhteen kaikkia osapuolia.

Tutkielma siis käsittelee sukupuolta varsin binäärisestä näkökulmasta tutkimusaineiston ja kvantitatiivisten menetelmien rajoitusten vuoksi. Tarkastelen sukupuolta sosiaalisena kategoriana, joka havainnollistaa yhteiskunnassa vallitsevia normeja, joita liitetään eri sukupuolille ominaiseen käyttäytymisen ja ilmaisuun (Lindqvist ym. 2021). Sukupuolta tuotetaan ja uusinnetaan arkielämän käytännöissä, joiden perusteella muotoutuvat käsitykset kullekin sukupuolelle ”luonnollisesta” toiminnasta (Salmi & Närvi 2017). Vähitellen toistuvat käytännöt luovat sukupuolirooleja, jotka vaikuttavat eri sukupuolille annettuihin odotuksiin ja malleihin. Yksilöiden käyttäytymistä selitetään ja jopa oikeutetaan heidän sukupuolellaan, ja sukupuoliroolien rikkominen nähdään usein tuomittavana (Barnes 2015). Vaikka sukupuoliroolit asettavat yksilöille tiukkoja raameja ja ovat siten ihmisten elämää rajoittavia, ne tekevät myös näkyväksi sen, mitä yhteiskunnassa pidetään normaalina. Leena-Maija Rossi (2010) kirjoittaa, miten naiseuden ja miehyden rooleista, kuten kotiäitiydestä tai asevelvollisuudesta, käydään jatkuvaa keskustelua mediassa. Näin sukupuoli ja siihen liittyvät roolit ovat jatkuvien poliittisten merkityskamppailujen kohteena, mikä voi johtaa tärkeisiin yhteiskunnallisiin muutoksiin (Rossi 2010).

2.2 Sukupuolirooliteoria

Kotitöiden jakautumista on tutkittu erilaisista teoreettisista lähtökohdista käsin. Sukupuolirooliteoria on yksi teoreettinen tarkasteluväline kotitöiden jakautumisen tutkimukseen, ja myös tässä tutkielmassa sukupuolirooliteoria muodostaa tutkielman teoreettisen viitekehyksen. Sukupuolirooliteorian perusajatuksena on, että yksilöiden käyttäytymistä ohjaavat ne roolit tai asenteet, jotka he ovat omaksuneet (Miettinen 2008). Tällöin tasa-arvoiset roolit omaksuneella heteropariskunnalla kotityöt jakautuvat tasaisesti, kun taas perinteiset arvot omaksuneella parilla kotityöt jakautuvat epätasaisesti sukupuolen mukaan (Horne ym. 2018). Sukupuolirooliasenteet käsittävät yksilöiden sisäistämät uskomukset mies- ja naistyypillisistä rooleista niin työssä kuin kotona (em.).

Jokinen (2005) käyttää sukupuolirooleista nimitystä sukupuolitavat, jotka ilmentävät ja ennustavat yksilöiden käyttäytymistä. Sukupuolitapojen taustalla vaikuttaa vahva heterotapaisuuden ajatus naisten ja miesten erilaisuudesta ja toisiaan täydentävästä luonteesta (Jokinen 2005). Tällöin työn ja kodin piirissä eriytyneitä vastuualueita voidaan pyrkiä selittämään sukupuolten erilaisuudella tai ”luontaisella” taipumuksella. Tutkimuksissa onkin havaittu epätasaisen työnjaon korostuminen heterosuhteissa, koska suhteita ohjaavat voimakkaammin perinteiset sosiaaliset normit nais- ja miestyypillisistä tavoista toimia (Baxter ym. 2008).

Sukupuolirooliteorian mukaan kulttuurilla on merkittävä vaikutus kotitöiden jakautumisessa (Oinas 2010). Perinteisten sukupuoliroolien mukaan kodin- ja lastenhoito on nähty naisten toimintakenttänä, kun taas ansiotyö ja perheen elättäminen ovat olleet miesten vastuulla (Coltrane 2000; Miettinen 2008). Monessa kulttuurissa perheen taloudellisen turvan varmistaminen on edelleen miesten keskeinen vastuu ja maskuliininen välttämättömyys (Tichenor 2005). Naisille taas asetetaan kulttuurisia odotuksia koskien hoivaa ja huolenpitoa, ja naiset nähdäänkin usein ensisijaisina vanhempina lapsilleen (Barnes 2015).

Kotitöiden parissa on ollut selvää jakoa siinä, mikä nähdään kulttuurissamme feminiinisenä ja maskuliinisenä työnä. Pyykinpesu on hyvä esimerkki sukupuolittuneesta työnjaosta, sillä se on sitkeästi säilynyt naisten vastuulla ja siten edustaa ”naistyyppillistä” askareta (Miettinen 2008; Jokinen 2005; Lammi-Taskula 2009). Kun naiset ovat vuodesta toiseen vastanneet perheen vaatehuollosta, voi muodostua ajatus naisten luontaisista kyvyistä ja ominaisuuksista tehtävän suorittamiseen (Jokinen 2005). Kukaan ei kuitenkaan synny luontaiseksi pyykkääjäksi, vaan taidot syntyvät toiston myötä. Kun kulttuurissa jokin askare nähdään naistapaisena, naisille muodostuu silmää sen hoitamiseen (Jokinen 2005). Toiston myötä tietyn askareen suorittaminen alkaa tuntua kotoisalta ja vahvistaa yksilön toimijuutta ja kelpoisuutta (em.). Sukupuolirooliteorian mukaan kotityönjako kuitenkin tasa-arvoistuu, kun uudet sukupolvet varttuvat ja omaksuvat tasa-arvoisemmat asenteet sekä roolit sukupuolten työnjaossa (Coltrane 2000).

2.3 Palkallinen ja palkaton työ

Kotitöiden ja ansiotyön erotusta on usein kuvattu palkallisen ja palkattoman työn käsitteillä. Siinä missä palkallinen työ liitetään tuottavuuteen, josta on yhteiskunnalle välitöntä taloudellista hyötyä, palkaton tai elämää uusintava työ usein unohdetaan talouskeskustelun ulkopuolelle, eikä sitä välttämättä edes tunnisteta työn ja talouden muotona (Hoskyns & Ray 2007). Kotityöt ja hoivan eri muodot lukeutuvat palkattomaan työhön, joka on yhteiskunnassa kasautunut naisille

(Salmenniemi, Tuomaala-Özdemir & Ylöstalo 2022). Sukupuolittunut jako palkallisen ja tuottavan, sekä palkattoman ja ei-tuottavaksi nähdyn työn välillä ei ole uusi. Siitä asti, kun on lähdetty rakentamaan eroa yksityisen ja julkisen välille, kodista ja perheestä on muodostunut naisten alue, kun taas talous, työ ja politiikka ovat rajautuneet miesten alueeksi (Jokinen 2005). Tästä näkökulmasta tarkasteltuna ei ole yllättävää, että pitkälti naisten vastuulla oleva kodin- ja lastenhoito on pitkään jätetty talouden ja politiikan ulkopuolelle.

Feministinen tutkimus on tuonut esille palkallisen ja palkattoman työn välillä vallitsevaa hierarkiaa, ja pyrkinyt korostamaan palkattoman työn merkitystä yhteiskunnalle *sosiaalisen uusintamisen* käsitteellä (Federici 2012). Riippuen määritelmästä, sosiaaliseen uusintamiseen voidaan katsoa sisältyvän palkaton kotona tehty työ, kuten koti- ja hoivatyö sekä monet vapaaehtoisuuden muodot (Hoskyns & Ray 2007). Sosiaalisen uusintamisen käsite siis havainnollistaa sitä työtä, joka ylläpitää elämää ja arkea, hoivaa ja huoltaa. Ihmiselämä on riippuvainen ruoasta, suojasta, vaatteista, hoivasta ja huolenpidosta – kaikesta siitä, minkä kotityöt mahdollistavat (Coltrane 2000). Sosiaalisesti uusintava työ on elinehto niin kotitalouksien, mutta myös talouden ja yhteiskunnan toiminnalle (Hoskyns & Ray 2007). Kodin- ja lastenhoito mahdollistavat palkkatyön tekemisen ja uusintaa työvoimaa kasvattamalla uusia yhteiskunnan jäseniä ja huolehtimalla työntekijöiden jokapäiväisistä tarpeista (Korvajärvi 2010).

Kotityöt ovat siis talouden puskuri ja yhteiskunnan toiminnan välttämättömyys. Silti yhteiskunnassamme tehtävää palkatonta työtä kuvaa näkymättömyys ja aliarvostus (Salmenniemi ym. 2022). Palkaton uusintava työ voi näyttäytyä yhteiskunnalle ilmaisena, mutta todellisuudessa siitä koituu paljon taloudellisia ja ei-taloudellisia kustannuksia niin tekijälle kuin yhteiskunnan sukupuolittuneille järjestyksille (em.). Rikkaissa maissa naisten palkatonta työtä korvataan palkallisella kotiavulla, mikä syventää entisestään sukupuolten välistä työnjakoa, kun taloudellisesti heikommassa asemassa olevat naiset joutuvat paikkaamaan hyvinvointivaltioiden palveluita (Jokinen 2005).

3. AIEMPI TUTKIMUS

3.1 Kotitöiden jakautuminen

Suomessa on tehty kattavaa väitöskirjatutkimusta kotitöiden jakautumisesta kahden ansaitsijan perheissä (esim. Oinas 2010; Miettinen 2008; Pääkkönen 2010; Kirjavainen 1989). Lisäksi tilastokeskuksen ajankäyttötutkimus kerää säännöllisesti tietoa kotitöiden jakautumisesta perheissä. Tilastokeskuksen ajankäyttötutkimuksista ilmenee, miten naisten ja miesten kotitöihin käyttämä aika on lähentynyt vuosikymmenten saatossa (Tilastokeskus 2022). Siinä missä miehet ovat lisänneet kotitöitä ja vähentäneet ansiotyöhön käyttämäänsä aikaa, naiset ovat vuosien varrella vähentäneet sekä ansio- että kotitöitä (em.). Aiemmissä tutkimuksissa onkin havaittu, että kotitöiden tasa-arvoistumiseen ei riitä pelkästään miehen kotitöiden lisääminen, vaan tasaisempi kotityönjako vaatii naisen kotitöihin käyttämän ajan vähentämistä (Oinas 2010; Miettinen 2008). Euroopan maiden vertailussa kotityönjaon on havaittu olevan tasaisinta Pohjoismaissa, kun taas eteläisessä Euroopassa on korostunut naisten kotitöihin käyttämä aika (Aassve, Fuochi & Mencarini 2014). Tutkimuksessa, jossa vertailtiin konservatiivisia, sosiaalidemokraattisia ja liberaaleja hyvinvointivaltioita, konservatiivisemmissä valtioissa kotityöt jakautuvat epätasaisemmin, kun taas sosiaalidemokraattisissa valtioissa kotityöt jakautuvat tasaisemmin sukupuolten kesken (Geist 2005).

Kotitöiden sukupuolittuneisuus ilmenee ajankäytön lisäksi työn sisällössä. Ruoanlaitto, siivous ja pyykinhuolto ovat enimmäkseen naisten vastuulla, kun taas erilaiset huolto- ja korjaustyöt näkyvät miesten ajankäytössä (Miettinen 2008; Tilastokeskus 2022). Kotityöt eivät kuitenkaan koske pelkästään näkyvää askareiden suorittamista, vaan arjen pyörittäminen pitää sisällään myös paljon ajattelutyötä. *Metatyöksi* kutsuttu näkymätön työ on selkeästi sukupuolittunutta, koska naiset tekevät suurimman osan suunnittelusta, päätöksenteosta ja arjen logistiikasta huolehtimisesta (Damingier 2019). Toisin sanoen ystäväpariskunnan häälahjan suunnittelu, uusien talvihaalareiden valinta ja lasten kuljetuksista huolehtiminen ovat usein naisten ajattelutyön tulosta. Kun näkyvän kodin- ja lastenhoidon lisäksi huomioidaan metatyö, naisten vastuulle jää merkittävä osa perheen arjen hoitamisesta.

Tutkimuksissa on tarkasteltu esimerkiksi sukupuolen, koulutuksen, luokka-aseman ja tulojen vaikutusta kotitöiden jakautumiseen (Oinas 2010; Miettinen 2008). Lisäksi on tutkittu perhetilanteen, vanhempien ja lasten iän sekä työssäkäynnin vaikutusta kotitöihin (Kirjavainen 1989; Miettinen 2008; Pääkkönen 2010). Tyypillisesti kotityöt ovat jakautuneet tasaisemmin talouksissa, joissa puolisoitten tuloerot ovat pienemmät tai ammattiasema samankaltainen

(Coltrane 2000). Useissa tutkimuksissa tulojen kasvu on ollut yhteydessä kotitöiden vähäisempään määrään, ja puolison kotitöiden lisääntymiseen (Miettinen 2008). Tuloksia on selitetty *resurssiteorialla*, jonka mukaan parisuhteen enemmän ansaitseva osapuoli käyttää enemmän aikaa ansiotyöhön, kun taas vähemmän ansaitseva paikkaa pienempiä tulojaan tekemällä enemmän kotitöitä (em.). Suomessa puolisoitten tuloeroilla ei ole havaittu olevan vastaavaa yhteyttä kotitöiden jakautumiseen, mitä voi selittää hyvinvointivaltion kattamat etuudet ja perhepoliittiset toimet, jotka tasoittavat puolisoitten valtaresursseja (Oinas 2010; Miettinen 2008).

Koulutuksen yhteydestä kotitöiden jakautumiseen on ristiriitaisempia tuloksia. Kansainvälisessä tutkimuksessa on havaittu, että korkeammin koulutetut ja tasa-arvoa kannattavat naiset tekevät vähemmän kotitöitä, kun taas miesten korkeampi koulutus ja tasa-arvon kannatus on lisännyt heidän kotitöidensä määrää (Coltrane 2000). Suomessa toteutetuissa tutkimuksissa tulokset eivät ole olleet yhtä johdonmukaisia. Miettisen (2008) tutkimuksessa koulutus oli yhteydessä pidempään ansiotyöaikaan, mikä vähensi kotitöiden tekemistä niin miehillä kuin naisilla. Toisaalta on myös havaittu, että miesten koulutustason kohoaminen ei olisi yhteydessä miesten kotitöihin osallistumiseen (Niemi 1984) ja että miesten koulutustason nousu olisi yhteydessä jopa kotitöiden vähentämiseen (Kirjavainen 1989). Sen sijaan kotona vietetyllä ajalla on havaittu merkittävämpi vaikutus kotitöiden jakautumiseen, esimerkiksi perhevapaan tai työttömyyden myötä (Miettinen 2008; Oinas 2010; Pääkkönen 2010).

Kotitöiden epätasainen jakautuminen ja niistä aiheutuvat kiistat lisäävät erityisesti naisten kokemaa uupumusta (Miettinen 2008). Naiset raportoivat kotitöihin liittyviä riitoja selkeästi useammin perheissä, joissa päävastuu kotitöistä on äidillä (Lammi-Taskula & Salmi 2009). Naisten kokemaa uupumusta voidaan selittää kaksoistaakalla, sillä oman palkkatyön lisäksi naiset joutuvat usein ottamaan päävastuun kotitöistä (Ervasti & Kaittila 2015). Kotitöiden epäoikeudenmukaisuudesta eivät kuitenkaan kärsi ainoastaan naiset, sillä kotitöiden epätasainen jakautuminen on ollut yhteydessä masennukseen niin naisilla kuin miehilläkin (Coltrane 1996). Jaetun vanhemmuuden myötä myös isät kokevat yhä enemmän paineita työn ja perhe-elämän yhteensovittamisesta (Närvi 2014).

3.2 Sukupuolirooliasenteiden tutkiminen

Vaikka kotitöiden jakautumisesta on julkaistu paljon tutkimusta, eri tekijöiden vaikutusta sukupuolirooliasenteisiin on tutkittu Suomessa vähemmän. Kotitöitä koskevissa asennetutkimuksissa vastaajat voidaan jakaa tasa-arvoisten ja perinteisten asenteiden kannattajiin (Miettinen 2008; Coltrane 2000). Tasa-arvoisia asenteita edustavat näkemykset, joiden mukaan kotitöiden, lastenhoidon ja ansiotyöhön osallistumisen tulisi jakautua tasaisesti sukupuolesta riippumatta. Perinteisiä asenteita edustavat taas sukupuolittuneet roolijaot, jotka vastaavat feminiinistä tai maskuliinista kotityönjakoa. (Miettinen 2008.) Sukupuolirooliasenteiden merkityksestä kertoo asenteiden yhteys mielenterveyteen. Isossa-Britanniassa toteutetussa tutkimuksessa perinteisten sukupuolirooliasenteiden havaittiin olevan yhteydessä heikompaan mielenterveyteen iästä ja sukupuolesta riippumatta (Sweeting ym. 2014). Vastaavasti tasa-arvoiset asenteet ovat olleet yhteydessä parempaan mielenterveyteen niin miehillä kuin naisilla (King ym. 2022).

Asenteista voidaan yleisesti sanoa, että suomalaiset kannattavat tasa-arvoisia asenteita työn ja perheen yhteensovittamisen sekä kotitöiden jakautumisen osalta (Miettinen 2008). Myös kansainvälisessä tarkastelussa suomalaiset näyttävät tasa-arvoisten asenteiden kannattajina, kun taas pohjoismaisessa vertailussa suomalaisten asenteet ovat hieman perinteisempiä (Stickney & Konrad 2007). Vertailtaessa miesten ja naisten asenteita keskenään, naiset ovat asenteiltaan hieman tasa-arvoisempia (Oinas 2010; Miettinen 2008; Stickney & Konrad 2007; Sweeting ym. 2014). Perinteiset sukupuolirooliasenteet ovat kasvaneet iän myötä niin naisilla kuin miehilläkin (Sweeting ym. 2014). Lisäksi iän yhteydestä on havaittu, että nuoremmat miehet ovat suhtautuneet lastenhoitoon liittyviin kysymyksiin tasa-arvoisemmin ja ovat halukkaampia vahvistamaan isän roolia (Miettinen 2008).

Asennetutkimuksissa on havaittu koulutuksen olevan yhteydessä tasa-arvoisten arvojen kannattamiseen ja tasaisempaan työnjakoon (Miettinen 2008). Erityisesti korkeasti koulutetut naiset ovat kannattaneet tasa-arvoisia sukupuolirooliasenteita (Sweeting ym. 2014). Toisaalta koulutuksen yhteys ei ole ollut täysin yksiselitteinen, koska myös vähemmän koulutetut miehet ovat ajatelleet muita miehiä useammin, ettei lastenhoitotaidot ole riippuvaisia sukupuolesta (Miettinen 2008). Myös syy-seuraussuhteita on hyvä tarkastella. Oinas tuo väitöskirjatutkimuksessaan (2010) esille, että tasa-arvoisia asenteita arvostavat naiset pyrkivät hankkimaan korkeamman koulutuksen verrattuna perinteisiä asenteita kannattaviin naisiin. Tällöin korkeampi koulutus ei välttämättä selitä tasa-arvoisia asenteita, vaan vaikutussuhde voi ilmetä

päinvastaisena. Joka tapauksessa koulutuksen ja tasa-arvoisten asenteiden välillä on havaittu yhteys (Miettinen 2008; Oinas 2010; Sweeting ym. 2014).

Yhteiskuntaluokan osalta tutkimuksissa on havaittu, että korkeammassa sosioekonomisessa asemassa olevat kannattavat tasa-arvoisempia sukupuolirooliasenteita verrattuna alemmassa sosioekonomisessa asemassa oleviin (McRae 2003; Crompton 2006). Tomi Oinas (2010) on väitöskirjassaan tutkinut yhteiskuntaluokan yhteyttä sukupuolirooliasenteisiin ja edelleen kotityön jakautumiseen. Hän havaitsi tutkimuksessaan, että miesten puolison korkeampi yhteiskuntaluokka oli yhteydessä miehen tasa-arvoisiin sukupuolirooliasenteisiin, mikä edelleen vaikutti kotityönjaon tasaisuuteen. Tutkimuksessa ei kuitenkaan havaittu vastaajan oman yhteiskuntaluokan vaikutusta sukupuolirooliasenteisiin, joten yhteiskuntaluokan vaikutus sukupuolirooliasenteisiin on suomalaisessa tutkimuksessa jäänyt heikoksi (Oinas 2010).

Myös perhetilanne voi vaikuttaa sukupuolirooliasenteisiin. Miettinen (2008) havaitsi tutkimuksessaan, että erityisesti pienten lasten isät, mutta jossain määrin myös äidit, kannattivat perinteisempää työnjakoa kotona. Tutkimustulokset voivat heijastella yhteiskunnassa tapahtuvia sosiaalipoliittisia muutoksia. Esimerkiksi syksyllä 2022 voimaan tullut perhevapaaudistus on saattanut muuttaa ihmisten sukupuolirooliasenteita tasa-arvoisempaan suuntaan. Perhevapaaudistuksen tarkoituksena on tasa-arvoistaa työ- ja perhe-elämän yhteensovittamista jakamalla vanhempainvapaat tasaisemmin vanhempien kesken (Sosiaali- ja terveysministeriö 2022). Uudistuksen myötä molemmille vanhemmille myönnetään 160 vanhempainrahapäivän kiintiö, josta pystyy luovuttamaan toiselle vanhemmalle ainoastaan 63 päivää (em.). Uudistus siis ohjaa käyttämään vanhempainvapaat tasaisemmin vanhempien kesken, mikä voi näkyä perinteisen sukupuoliroolien rikkomisena. Tästä syystä onkin perusteltua tehdä uudempaa asennetutkimusta perhevapaaudistuksen myötä.

Mielenkiintoiseksi muodostuu se, miten asenteet ja käytäntö kohtaavat arjessa, eli näkyykö tasa-arvoiset asenteet kotitöiden tasaisempana jakautumisena. Sukupuolirooliteorian oletuksena on, että sukupuolirooliasenteet näkyvät myös käytännössä (Oinas 2010). Useissa 1900-luvulla julkaistuissa tutkimuksissa erityisesti naisten tasa-arvoisten asenteiden on havaittu ennustavan tasaista kotityönjakoa (Coltrane 2000). Baxterin (1997) kansainvälisessä tutkimuksessa tasa-arvoiset asenteet olivat yhteydessä tasaiseen kotityönjakoon Yhdysvalloissa, Kanadassa, Norjassa ja Ruotsissa, mutta ei Australiassa. Toisaalta tutkimuksissa on myös havaittu, että sukupuolirooliasenteet eivät ole merkittävin kotityönjakoa selittävä tekijä, vaan esimerkiksi käytössä oleva aika selittää kotityönjakoa enemmän (Bianchi ym. 2000). Miettisen (2008)

tutkimuksessa tasa-arvoiset asenteet näkyivät taas selkeästi ajankäytössä: tasaista kotityönjakoa kannattavat miehet käyttivät lähes kaksi tuntia viikossa enemmän aikaa kotitöiden tekemiseen, kun taas tasa-arvoista työnjakoa kannattavat naiset käyttivät lähes 1,5 tuntia viikossa vähemmän aikaa kotitöiden tekemiseen. Vastaavia tuloksia saatiin myös Oinaan (2010) tutkimuksessa, mutta yhteydet jäivät heikoiksi.

Hieman ristiriitaiset tulokset voivat kertoa asenteiden ja käytännön välisestä kuilusta. Tasa-arvoon on helpompi sitoutua asenteellisesti, koska se ei vielä edellytä varsinaisia tekoja, käyttäytymisen muutosta tai oman toiminnan reflektointia (Ylöstalo 2019). Myös ympäröivä asenneilmapiiri voi heijastua kyselytutkimusten vastauksiin. Koska tasa-arvo on yhteiskunnassamme tunnistettu tärkeäksi arvoksi, se voi näkyä kyselytutkimuksissa sosiaalisesti hyväksytyjen vastausten antamisena (Ylöstalo 2019). Lisäksi asennemittareita on kritisoitu siitä, että väittämät keskittyvät mittaamaan perinteisiä asenteita, jolloin tasa-arvoiset asenteet pelkistyvät kuvaamaan ainoastaan perinteisten asenteiden kääntöpuolen (Coltrane 2000). Edellä kuvatut rajoitteet on hyvä huomioida, kun tulkitaan asennetutkimusten tuloksia.

4. TUTKIMUSKYSYMYKSET JA HYPOTEEESIT

Tarkastelen tutkielmassani, miten sosiodemografiset tekijät selittävät sukupuolirooliasenteita, sekä miten sukupuolirooliasenteet näkyvät kotitöiden jakautumisessa.

Tutkimuskysymykset ovat seuraavat:

1. Miten sosiodemografiset tekijät selittävät sukupuolirooliasenteita?
2. Miten sukupuolirooliasenteet ovat yhteydessä kotitöiden jakautumiseen?

Sukupuolirooliasenteissa kiinnostuksen kohteena ovat asenteet koskien kodin- ja lastenhoitoa sekä työelämää. Sosiodemografisina muuttujina tarkastelen vastaajan sukupuolta, ikää, koulutustasoa sekä yhteiskuntaluokkaa. Oletan aiempaan tutkimustietoon pohjautuen, että naissukupuoli ja nuorempi ikä ennustavat tasa-arvoisempia sukupuolirooliasenteita (Oinas 2010; Miettinen 2008; Stickney & Konrad 2007; Sweeting ym. 2014). Lisäksi oletan, että korkeakoulututkinto ja korkeampi yhteiskuntaluokka ennustavat tasa-arvoisempia sukupuolirooliasenteita, mikä on saanut tukea myös aiemmissa tutkimuksissa (Miettinen 2008; Oinas 2010; Sweeting ym. 2014; McRae 2003; Crompton 2006). Toinen tutkimuskysymys käsittelee sukupuolirooliasenteiden näkymistä käytännössä, eli kotitöiden jakautumista kahden aikuisen taloudessa. Oletan sukupuolirooliteoriaan pohjautuen, että tasa-arvoiset asenteet näkyvät kotitöiden tasaisena jakautumisena puolisoitten kesken, kun taas perinteiset asenteet ovat yhteydessä kotitöiden epätasaiseen jakautumiseen.

5. AINEISTO JA MENETELMÄT

5.1 Tutkimusaineisto

Tutkimusaineistona on Tietoarkiston luovuttama ISSP:n (Internation Social Survey Programme) Perhe, työ ja sukupuoliroolit Suomen aineisto vuodelta 2022. Väestökysely pitää sisällään kysymyksiä perhevapaista, kotitöistä sekä sukupuolten välisistä eroista työssäkäynnin ja lastenhoidon suhteen. Kvantitatiivinen aineisto on kerätty strukturoidulla kyselylomakkeella vuonna 2022. Vastaajat poimittiin systemaattisella satunnaisotannalla väestötietokannasta Tilastokeskuksen toimesta. Tutkimuksen aineistoa kerättiin kirjekutsujen, sähköpostin ja paperisten lomakkeiden avulla 15–75-vuotiailta ihmisiltä eri puolelta Suomea. Alkuperäinen otoskoko oli 3100 henkilöä, joista kyselyyn vastasi 1250. Vastausprosentti on näin ollen 40,3.

Aluksi vastaajia pyydettiin arvioimaan väittämiä koskien työ- ja perhe-elämän yhteensovittamista sekä miesten ja naisten rooleja niin perheen kuin työelämän piirissä. Seuraavaksi kartoitettiin vastaajien näkemyksiä perhevapaisiin liittyen, kuten miten perhevapaat tulisi jakaa vanhempien kesken. Kyselyssä kartoitettiin myös vastaajien kotitöihin ja perheenjäsenistä huolehtimiseen käytettyä aikaa. Kysymykset koskivat muun muassa sitä, kuka on vastuussa perheen raha-asioista ja kuka huolehtii kodin erilaisista askareista, kuten siivoamisesta ja ruoanlaitosta sekä perheen aktiviteettien suunnittelusta ja järjestämisestä. (ISSP & Melin & Borg, 2022.)

5.2 Tutkimusetiikka

Tutkimusaineisto on osa laajempaa kansainvälistä ISSP-tutkimusohjelmaa, jonka Suomen aineiston on kerännyt Tilastokeskus. Tilastokeskus on siten vastannut tietosuojaan liittyvistä seikoista sekä vastaajan oikeuksista henkilötietojen käsittelyssä. Tutkimuksen rekisterinpitäjänä on Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto FSD. Tietoarkiston vastaanottama aineisto ei sisällä henkilötietoja tai muita tunnisteellisia osia. (ISSP 2023.) Tutkimuseettisestä näkökulmasta sitoudun noudattamaan Tietoarkiston asettamia ehtoja aineiston käsittelyssä ja säilyttämisessä. Käsittelemäni aineisto on täysin anonymisoitu, eli se ei sisällä tutkittavien tunnisteellisia tietoja, eikä tutkittavia pysty tunnistamaan tuloksista. Säilytän aineistoa salasanalla suojatulla tietokoneella, joka on ainoastaan tutkielman tekijän omassa käytössä. Tutkielman valmistumisen jälkeen tulen hävittämään tutkimusaineiston ja aineiston mahdolliset kopiot.

Tulen noudattamaan tutkielmassani Tutkimuseettisen neuvottelukunnan vuonna 2023 julkaisemia ohjeita hyvästä tieteellisestä käytännöstä. Hyvän tieteellisen käytännön peruseriaatteisiin kuuluu

luotettavuus, rehellisyys, arvostus ja vastuunkanto (Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2023). Tieteellisen käytännön peruseriaatteisiin nojaten oman tutkielmani luotettavuus ilmenee laadukkaassa suunnittelussa ja analyysimenetelmien luotettavuudessa. Pyrin rehellisesti ja avoimesti kuvaamaan tutkimusprosessia, jotta analyysimenetelmät ja tulokset näyttäytyvät lukijalle mahdollisimman selkeinä ja puolueettomina. Peruseriaatteiden mukaisesti haluan myös osoittaa arvostusta tiedeyhteisöä kohtaan, sekä kantamaan vastuun tutkielmastani ja sen mahdollisista vaikutuksista.

5.3 Menetelmät

Analyysien ensimmäisessä osassa tutkin Pearsonin korrelaatiokerroimen ja lineaarisen regressioanalyysin avulla, miten sosiodemografiset tekijät ovat yhteydessä sukupuolirooliasenteisiin. Pearsonin korrelaatiokerroin on yleisimmin käytetty korrelaatiokerroin, jonka avulla voidaan tutkia kahden muuttujan välistä lineaarista riippuvuutta (Tähtinen ym. 2020). Korrelaatiokerroimen arvot vaihtelevat välillä $[-1,1]$, josta itseisarvoa yksi lähellä olevat arvot kuvaavat voimakasta riippuvuutta. Positiivinen korrelaatiokerroin tarkoittaa, että toisen muuttujan arvojen kasvaessa myös toisen muuttujan arvot kasvavat. Negatiivinen korrelaatiokerroin taas kuvaa tilannetta, jossa toisen muuttujan arvot kasvavat samalla kun toisen muuttujan arvot pienenevät. Pearsonin korrelaatiokerroin on parametrinen korrelaatiokerroin, eli se edellyttää muuttujien olevan vähintään välimatka-asteikollisia. (Nummenmaa, Holopainen & Pulkkinen 2014.) Dikotomisten muuttujien kohdalla on kuitenkin mahdollista laskea point-biserial korrelaatiokerroin, jolloin myös luokitteluasteikolliset muuttujat voidaan sisällyttää Pearsonin korrelaatiokerroimeen. Korrelaatiokerroimen tilastollista merkitsevyyttä tulkitaan p-arvolla, joka kertoo millä todennäköisyydellä otoksen tulokset ovat yleistettävissä perusjoukkoon. (Tähtinen ym. 2020.)

Lineaarisen regression avulla pystytään kuvaamaan muuttujien välistä lineaarista yhteyttä (Tähtinen, Laakkonen & Broberg 2020). Verrattuna usein käytettyyn korrelaatiokerroimeen, lineaarisen regressioanalyysin avulla pystytään tarkastelemaan yksityiskohtaisemmin muuttujien välistä yhteyttä, sekä selittämään paremmin syy-seuraussuhdetta selittävän ja selitettävän muuttujan välillä. Regressioanalyysiin on myös mahdollista sisällyttää useampi selittävä muuttuja, mikä antaa enemmän mahdollisuuksia verrattuna korrelaatioanalyysiin.

Regressiomallia arvioidaan eri kertoimien avulla. Mallin selitysaste R^2 ilmoittaa, kuinka monta prosenttia malli selittää selitettävän muuttujan vaihtelusta. Riittävä selitysaste on hyvin

tilannekohtainen. Esimerkiksi yhteiskunta- ja käyttäytymistieteissä selitysaste jää usein melko matalaksi ja niissä harvoin päästään yli 20 prosenttiin. (Tähtinen ym. 2020.) Regressiokerroin (B) puolestaan ilmoittaa, paljonko selitettävän muuttujan arvo kasvaa tai pienenee, kun selitettävän muuttujan arvo kasvaa yhden yksikön (Nummenmaa ym. 2014). Mikäli selittävien muuttujien arvot ovat eri suuruusluokkaa, regressiokertoimia voi kuitenkin olla vaikea vertailla keskenään. Tällöin on mahdollista hyödyntää standardoituja beta-kertoimia (β), jotka kertovat kuinka monta keskihajontaa selitettävän muuttujan arvo muuttuu, kun selittävä muuttuja kasvaa yhden keskihajonnan verran. (Taanila 2020.) Mallin hyvyttä voidaan arvioida myös keskivirheellä (standard error, SE), joka ilmoittaa regressiomallin virhetermien keskihajonnan. Mitä suurempi keskihajonta on, sitä suurempi on virhetermien hajonta ja sitä pienempi on regressiomallin selitysvaiva. (Mattila 2003.)

Lineaarisen regression edellytyksenä on, että selittävien ja selitettävien muuttujien välillä on lineaarinen riippuvuus, jäännöstermien varianssit ovat yhtä suuret ja jäännöstermit noudattavat normaalijakaumaa (Taanila 2020). Lisäksi selittävien muuttujien kesken ei tulisi olla liian voimakasta multikollineaarisuutta, eli yhteisvaihtelua. Selittävien muuttujien multikollineaarisuutta voidaan tutkia VIF- ja toleranssiarvoilla, joista VIF-arvojen tulisi olla alle 5 ja toleranssiarvojen yli 0,10. (Nummenmaa ym. 2014.)

Analyysien toisessa osassa tutkin ristiintaulukoinnin avulla sukupuolirooliasenteiden yhteyttä kotitöiden jakautumiseen kahden aikuisen taloudessa. Ristiintaulukointi on yksi käytetyimmistä analyysimenetelmistä, joka mahdollistaa yksinkertaisen ja selkeän tavan havainnollistaa muuttujien välistä suhdetta (Tähtinen ym. 2020). Ristiintaulukoinnin käyttöä tukee sen soveltuvuus myös kategoristen muuttujien yhteyden tarkasteluun, mikä tekee ristiintaulukoinnista monipuolisen analyysimenetelmän (Nummenmaa ym. 2014). Myös tässä yhteydessä ristiintaulukointi havainnollistaa hyvin sukupuolirooliasenteiden yhteyttä kotitöiden jakautumiseen, minkä lisäksi menetelmä mahdollistaa dikotomisen sukupuolimuuttujan huomioimisen analyysissä. Ristiintaulukoinnin yhteydessä on myös mahdollista tutkia muuttujien välisen yhteyden tilastollista merkitsevyyttä Khiin neliö -testillä (Tähtinen ym. 2020). Testin edellytyksenä on, että korkeintaan 20 prosenttia teoreettisista solufrekvensseistä on alle viisi ja jokaisen solufrekvenssin on oltava vähintään yksi (Tähtinen ym. 2020). Khiin neliö -testin ilmoittama p-arvo kuvaa yhteyden tilastollista merkitsevyyttä, mikä taas kertoo virhepäätelmän riskistä, jos otoksen tulos yleistetään koskemaan perusjoukkoa (em.). Siten khiin neliö -testi kuvaa paremmin muuttujien välisen yhteyden todennäköisyyttä, kuin pelkkä ristiintaulukoinnin tarkastelu.

5.4 Muuttujat

Sukupuolirooliasenteet

Sukupuolirooliasenteiden analysointia varten muodostin summamuuttujan, joka koostui neljästä väittämästä koskien työ- ja perhe-elämän yhteensovittamista (Taulukko 1). Vastausvaihtoehdot vaihtelivat välillä 1–5, joista arvo yksi kuvasi vastaajan olevan täysin samaa mieltä ja arvo viisi täysin eri mieltä väittämän kanssa. Summamuuttujan neljän väittämän vastausvaihtoehdot olivat samansuuntaisia, joten muuttujien asteikkoja ei ollut tarpeellista kääntää. Merkitsin vastausvaihtoehdon *en osaa sanoa* puuttuvaksi havainnoksi. Uuden summamuuttujan arvot vaihtelevat välillä 4–20, joista matalat arvot kuvaavat perinteisiä sukupuolirooliasenteita ja korkeat arvot tasa-arvoisia sukupuolirooliasenteita.

Summamuuttujan luotettavuuden varmistamiseksi laskin Cronbachin alfa-kertoimen, joka kuvaa muuttujien sisäistä yhtenäisyyttä. Cronbachin alfa-kertoimen voi saada arvoja välillä 0–1, jossa arvo yksi kuvaa muuttujien vahvaa yhtenäisyyttä ja nolla vastaavasti heikkoa yhtenäisyyttä (Nummenmaa ym. 2014). Cronbachin alfa sai arvon 0,8, joten muuttujien sisäinen yhtenäisyys oli vahva ja summamuuttujan kysymysten tulkittiin mittaavan samaa asiaa. Summamuuttujan normaalijakautuneisuutta tarkastelin Kolmogorov-Smirnov-testin ja histogrammin avulla. Kolmogorov-Smirnov-testissä verrataan jakauman muotoa teoreettiseen normaalijakauman muotoon (Metsämuuronen 2008). Testin perusteella jakauma poikkesi tilastollisesti merkitsevästi normaalijakaumasta ($p < .001$), eli nollahypoteesina ollut normaalijakaumaoletus hylättiin. Toisaalta on hyvä huomioida, että Kolmogorov-Smirnov-testi hylkää normaalijakaumaoletuksen herkästi suurilla otoksilla (Metsämuuronen 2008). Histogrammin tarkastelussa summamuuttujan jakauma oli vahvasti vasemmalle vino, joten summamuuttujan normaalijakaumaoletus ei täyttynyt (liite 3). Vaikka muuttujan normalisuusoletusta ei voitu vahvistaa histogrammin ja testin perusteella, suuri otoskoko ($N=1087$) kuitenkin tukee otoksen normaalijakaumaoletusta (Tähtinen ym. 2020).

TAULUKKO 1: Summamuuttujassa käytettyjen väittämien vastausjakauma %
(N=1120).

	Täysin samaa mieltä	Samaa mieltä	En samaa enkä eri mieltä	Eri mieltä	Täysin eri mieltä	Yht.
”Alle kouluikäinen lapsi todennäköisesti kärsii, jos hänen äitinsä käy työssä”	1,5	8,2	11,8	35,3	39,8	96,6
”Kaiken kaikkiaan perhe-elämä kärsii, kun naisella on kokoaikatyö”	1,8	5,1	9,4	25,6	55,6	97,6
”On hyvä käydä töissä, mutta tosiasiansa useimmat naiset haluavat ensisijaisesti kodin ja lapsia”	3,4	10,6	18,9	28,2	28,6	89,6
”Miehen tehtävä on ansaita rahaa, naisen tehtävä on huolehtia kodista ja perheestä”	1,0	4,2	8,0	26,2	58,9	98,2

Sosiodemografiset tekijät

Sosiodemografisina muuttujina tarkastelin vastaajan sukupuolta, ikää, koulutustasoa sekä yhteiskuntaluokkaa. Yhteiskuntaluokkaa selvitettiin väestökyselyssä seuraavalla kysymyksellä: ”Yhteiskunnassamme on erilaisia luokkia. Toiset yhteiskuntaluokat sijoittuvat ylemmäksi ja toiset alemmaksi. Mihin sijoittaisit itsesi seuraavalla yhteiskunnallista asemaa kuvaavalla asteikolla, jossa 10 kuvaa sijoittumista ylimpään ja 1 sijoittumista alimpaan luokkaan?”. Yhteiskuntaluokkamuuttujan arvot siis vaihtelevat välillä 1–10, eli muuttuja on välimatka-asteikollinen. Koska lineaariseen regressioon ei voida sisällyttää järjestysasteikollisia muuttujia, muutin alun perin 12-luokkaisen koulutusmuuttujan kaksiluokkaiseksi dummy-muuttujaksi sen mukaan, onko vastaaja suorittanut korkeakoulututkinnon vai ei. Nyt uuden muuttujan 0-luokkaan kuuluvat korkeintaan lukion, ammattikoulun ja opistotason tutkinnon suorittaneet vastaajat ja 1-luokkaan vähintään ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneet vastaajat. Jatkuvista taustamuuttujista ainoastaan yhteiskuntaluokkamuuttuja on normaalisti jakautunut. Taulukossa 2 on esitetty muuttujien keskiarvot, keskihajonnat ja vaihteluvälit.

TAULUKKO 2: Muuttujien kuvailevat tunnusluvut.

<i>Muuttuja</i>	<i>n</i>	<i>%</i>	<i>ka</i>	<i>kh</i>	<i>vaihteluväli</i>
<i>Selitettävä</i>					
Sukupuolirooliasenteet	1087		16,6	3,2	4–20
<i>Selittävät</i>					
Yhteiskuntaluokka ^a	1214		6,1	1,7	1–10
Ikä	1250		47,9	17,0	15–75
Korkeakoulututkinto ^b	1220				0–1
<i>ei</i>	721	57,7			
<i>kyllä</i>	499	39,9			
Sukupuoli ^c	1250				0–1
<i>mies</i>	540	43,2			
<i>nainen</i>	710	56,8			

Huom. ^aYhteiskuntaluokka: 1-10, joista 1= *alin luokka*, 10=*ylin luokka*. ^bKorkeakoulututkinto: 0=*ei*, 1= *kyllä*. ^cSukupuoli: 0=*mies*, 1=*nainen*.

Kotitöiden jakautuminen

Sukupuolirooliasenteiden yhteyttä kotitöiden jakautumiseen tarkastelin ristiintaulukoinnin avulla. Muodostin analyysiä varten summamuuttujan kotitöiden jakautumista kuvaavista kysymyksistä. Koska tarkoituksena oli tutkia kotitöiden jakautumista kahden aikuisen perheissä, huomioin toisessa tutkimuskysymyksessä ainoastaan puolison tai kumppanin kanssa asuvat vastaajat (N=819). Tutkittavien joukkoon sisältyi sekä lapsiperheitä että ilman lapsia asuvia kahden aikuisen talouksia. Kotitöiden jakautumista selvittävät kysymykset koskivat kodinhoitoon liittyviä konkreettisia askareita sekä metatyötä, mutta lastenhoitoon liittyvää työnjakoa ei tarkasteltu. Kysymyksillä selvitettiin, kuka kotitaloudessa tekee pyykinpesun, sosiaalisten aktiviteettien suunnittelun ja järjestämisen, sairastuneista perheenjäsenistä huolehtimisen, ruokaostokset, siivoamisen ja ruoanlaiton. Vastausvaihtoehdot vaihtelivat välillä 1–7: aina minä, yleensä minä, molemmat yhdessä tai tasapuolisesti, yleensä puolisoni, aina puolisoni, joku muu henkilö ja en osaa sanoa. Jätin analyysistä pois vastausvaihtoehdot ”joku muu henkilö” ja ”en osaa sanoa”. Palautin myös sukupuolirooliasenne-summamuuttujan noudattamaan alkuperäisten muuttujien asteikkoa.

Koska ristiintaulukoinnin edellytykset luokkien minimifrekvensseistä eivät täytyneet, jouduin yhdistämään muuttujien luokkia. Luokittelin vastausvaihtoehdot kotitöiden tekemisestä kahteen luokkaan sen perusteella, jakautuvatko kotityöt tasaisesti puolisoiden kesken, vai ovatko ne aina tai yleensä vastaajan itsensä, tai hänen puolisonsa vastuulla. Kotityö-summamuuttujan muodostamista on havainnollistettu taulukossa 3. Uudelleenluokittelin myös sukupuolirooliasenteista muodostetun summamuuttujan. Luokittelin summamuuttujan kolmeen luokkaan siten, että ne vastaajat, jotka olivat täysin samaa, tai samaa mieltä perinteisiä sukupuolirooliasenteita kuvaavien väittämien kanssa, yhdistyivät yhdeksi luokaksi. Vaihtoehdon ”en osaa sanoa” vastanneet muodostivat yhden luokan, ja eri mieltä tai täysin eri mieltä vaihtoehdon valinneet yhdistyivät omaksi luokakseen. Näin muodostui kolme luokkaa: perinteinen, neutraali ja tasa-arvoinen asenne sukupuolirooliasenteisiin. Taulukko 4 havainnollistaa summamuuttujan uudelleenluokittelua.

TAULUKKO 3: Kotityö summamuuttujan uudelleenluokittelu.

Alkuperäiset vastausvaihtoehdot				Uudelleen luokiteltu muuttuja
Aina minä	Yleensä minä	Yleensä puolisoni	Aina puolisoni	Jakautuu epätasaisesti
Molemmat yhdessä				Jakautuu tasaisesti

TAULUKKO 4. Sukupuolirooliasenne-summamuuttujan uudelleenluokittelu.

Alkuperäiset vastausvaihtoehdot		Uudelleen luokiteltu muuttuja
Samaa mieltä	Täysin samaa mieltä	Perinteinen
En samaa enkä eri mieltä		Neutraali
Eri mieltä	Täysin eri mieltä	Tasa-arvoinen

6. TULOKSET

6.1 Korrelaatiotarkastelu

Ennen varsinaista analyysiä tutkin muuttujien välistä yhteyttä Pearsonin korrelaation avulla. Taustamuuttujista tarkastelin sukupuolta, ikää, korkeakoulututkintoa ja yhteiskuntaluokkaa. Korrelaatiomatriisista (Taulukko 5) voidaan nähdä, että kaikki taustamuuttujat korreloivat tilastollisesti merkitsevästi sukupuolirooliasenteisiin. Näistä muuttujista sukupuoli, korkeakoulututkinto ja yhteiskuntaluokka korreloivat positiivisesti sukupuolirooliasenteiden kanssa. Näin ollen tasa-arvoiset sukupuolirooliasenteet ovat tyypillisempiä naisten, korkeakoulututkinnon suorittaneiden ja korkeampaan yhteiskuntaluokkaan kuuluvien keskuudessa. Näistä sukupuolen ja korkeakoulututkinnon yhteys sukupuolirooliasenteisiin jäi kuitenkin heikoksi ($r=0,12$). Iän ja sukupuolirooliasenteiden kesken oli heikko negatiivinen korrelaatio, eli iän kasvaessa vastaajien sukupuolirooliasenteet olivat hieman perinteisempiä. Taustamuuttujien välisistä korrelaatioista koulutuksen ja yhteiskuntaluokan välinen korrelaatiokerroin oli suurin ($r=0,37$), mikä kuvaa kohtalaista riippuvuutta. Yhdenkään muuttujan välinen riippuvuus ei kuitenkaan ollut liian voimakasta, joten selittävien muuttujien multikollineaarisuuteen ei ollut viitteitä (Nummenmaa ym. 2014).

TAULUKKO 5. Muuttujien väliset Pearsonin korrelaatiokertoimet (N=1059).

	1.	2.	3.	4.	5.
1. Sukupuolirooliasenteet	1				
2. Sukupuoli ^a	,12**	1			
3. Ikä	-,13**	-0,05	1		
4. Korkeakoulututkinto ^b	,20**	-	-,08**	1	
5. Yhteiskuntaluokka ^c	,12**	-0,04	,06*	,37**	1

Huom. * $p<0,05$ ** $p<0,001$. ^aSukupuoli: 0=*mies*, 1=*nainen*. ^bKorkeakoulututkinto: 0=*kyllä*, 1=*ei*. ^cYhteiskuntaluokka: 1-10, joista 1=*alin* luokka, 10=*ylin* luokka.

6.2 Lineaarinen regressioanalyysi

Korrelaatiotarkastelun jälkeen siirryin lineaariseen regressioanalyysiin. Regressioanalyysin selittävinä muuttujana olivat sukupuoli, ikä, korkeakoulututkinnon suorittaminen ja yhteiskuntaluokka. Selitettävä muuttuja oli sukupuolirooliasenne-summamuuuttuja. Jokaisen selittävän muuttujan VIF- ja toleranssiarvot olivat lähellä arvoa yksi, joten multikollinearisuus voitiin sulkea pois. Jäännöstermien normaalisuusoletusta tarkastelin sirontakuviosta, jossa jäännöstermien tulisi asettua lineaariselle suoralle. Sirontakuviosta oli havaittavissa poikkeamaa lineaarisuudesta, mutta poikkeama ei ollut liian voimakasta, jotta mallin muuttamiseen olisi ollut tarvetta (liite 1). Lineaarisuutta ja jäännöstermien varianssien yhtäsuuruutta tutkin hajontakuviosta avulla (liite 2). Hajontakuviosta oli havaittavissa residuaalien säännönmukaisuutta, mikä antaa viitteitä ei-lineaarista yhteydestä ja varianssien yhtäsuuruuden rikkomuksesta (Taanila 2020). Lisäksi hajontakuviosta ilmeni joitakin poikkeavia havaintoja. Tässä tapauksessa mallin muuttamiseen ei kuitenkaan ryhdytty.

Lineaarisen regression tuloksista ilmenee, että kaikki sosiodemografiset taustamuuttujat selittävät sukupuolirooliasenteita ($R^2=0,07$). Malli selittää sukupuolirooliasenteita seitsemän prosenttia ja F-testin mukaan tulos on tilastollisesti erittäin merkitsevä ($F=19,7$, $p<0,001$). Kun tarkastellaan yksittäisten selittävien muuttujien yhteyttä sukupuolirooliasenteisiin, korkeakoulututkinto selittää sukupuolirooliasenteita voimakkaimmin ($\beta=0,16$, $p<0,001$). Yhteys on positiivinen, jolloin korkeakoulututkinnon suorittaminen ennustaa tasa-arvoisempia sukupuolirooliasenteita. Sukupuoli on seuraavaksi voimakkain selittäjä ($\beta=0,12$, $p<0,001$). Kerroin on positiivinen, eli naissukupuoli ennustaa tasa-arvoisempia sukupuolirooliasenteita. Iän ja sukupuolirooliasenteiden väline yhteys on negatiivinen ($\beta=-0,11$, $p<0,001$), eli nuorempi ikä ennustaa tasa-arvoisempia sukupuolirooliasenteita. Sosiodemografisista tekijöistä yhteisuntaluokka selittää vähiten sukupuolirooliasenteita regressiokertoimen jäädessä alle yhteen prosenttiin ($p<0,01$).

Regressioanalyysin tulokset on esitetty taulukossa 6. Taulukosta on nähtävissä regressiokerroin (B), keskivirhe (SE B) ja standardoitu beta-kerroin (β). Regressiokerroin ilmoittaa, paljonko selitettävän muuttujan arvo kasvaa tai pienenee, kun selitettävän muuttujan arvo kasvaa yhden yksikön (Nummenmaa ym. 2014). Mikäli selittävien muuttujien arvot ovat eri suuruusluokkaa, on havainnollisempaa katsoa standardoituja beta-kertoimia. Keskivirhe ilmoittaa regressiomallin virhetermien keskihajonnan. (Mattila 2003.)

TAULUKKO 6: Regressionanalyysin tulokset.

<i>Muuttuja</i>	B	SE B	β
Sukupuoli ^a	0,780	0,196	0,121***
Ikä	-0,020	0,006	-0,105***
Korkeakoulututkinto ^b	1,004	0,211	0,156***
Yhteiskuntaluokka ^c	0,157	0,060	0,085**
R ²	0,068		
F-testi	19,731***		

** $p < 0,01$, *** $p < 0,001$. ^aSukupuoli 0=*mies* 1=*nainen*. ^bKorkeakoulututkinto 0=*ei* 1=*kyllä*.

^cYhteiskuntaluokka 1=*alin luokka*, 10=*ylin luokka*.

6.3 Ristiintaulukointi

Toisen tutkimuskysymyksen analysointiin käytin ristiintaulukointia, jolla selvitin sukupuolirooliasenteiden yhteyttä kotitöiden jakautumiseen. Selittävänä muuttujana oli sukupuolirooliasenteista muodostettu summamuuttuja, kun taas selitettävänä muuttuja oli kotitöiden jakautumista kuvaava summamuuttuja. Kuten kotityö-summamuuttujan kuvauksessa toin esille, jouduin yhdistämään luokkia Khiin neliö -testin edellytysten täyttymiseksi. Lopullisessa versiossa sekä miehillä että naisilla oli yhdessä solufrekvenssissä alle viisi vastaajaa, mutta koska 20 prosentin raja ei ylittynyt, ristiintaulukoinnin tuloksia voidaan pitää luotettavina.

Ristiintaulukoinnin tuloksista ilmenee, että sukupuolirooliasenteet ovat yhteydessä kotitöiden jakautumiseen ja tulos on tilastollisesti merkitsevä ($p < 0,001$). Perinteisten sukupuolirooliasenteiden kannattajista 62 prosentilla kotityöt jakautuvat epätasaisesti, kun vastaava osuus tasa-arvoisten sukupuolirooliasenteiden kannattajilla on 37 prosenttia. Kun sukupuolirooliasenteita ja kotitöiden jakautumista tarkasteltiin erikseen miehillä ja naisilla havaittiin, että tulos oli tilastollisesti merkitsevä vain miehillä ($p < 0,001$), mutta ei naisilla ($p < 0,073$). Miehillä asenteet siis vaikuttavat kotitöiden jakautumiseen, mutta naisten kohdalla näin ei voida sanoa. Perinteisiä sukupuolirooliasenteita kannattavista miehistä 75 prosentilla kotityöt jakautuvat epätasaisesti, kun taas tasa-arvoisia sukupuolirooliasenteita kannattavien kohdalla vastaava osuus on 33 prosenttia. Naisten kohdalla erityisesti tasa-arvoiset sukupuolirooliasenteet ovat yhteydessä kotitöiden jakautumiseen, sillä 60 prosentilla tasa-arvoisia asenteita kannattavista

kotityöt myös jakautuvat tasan. Toisaalta myös perinteisiä sukupuolirooliasenteita kannattavista naisista 56 prosentilla kotityöt jakautuvat tasaisesti puolison kanssa. Yleisesti kotitöiden jakautumisesta voidaan sanoa, että enemmistöllä kotityöt jakautuvat tasaisesti puolisojen kesken. Ristiintaulukoinnin tulokset on esitetty taulukossa 7.

TAULUKKO 7: Sukupuolirooliasenteiden ja kotitöiden jakautumisen ristiintaulukointi sukupuolella elaboroituna.

Sukupuoli	Kotitöiden jakautuminen	Sukupuolirooliasenteet			
		Perinteinen	Neutraali	Tasa-arvoinen	Yhteensä
Mies ^a	Epätasainen	75 % (9)	50 % (16)	33 % (75)	36 % (100)
	Tasainen	25% (3)	50 % (16)	68 % (156)	64 % (175)
	Yhteensä	100% (12)	100% (32)	100% (231)	100% (275)
Nainen ^b	Epätasainen	44 % (4)	58 % (25)	40 % (122)	42 % (151)
	Tasainen	56 % (5)	42 % (18)	60 % (185)	58% (208)
	Yhteensä	100% (9)	100% (43)	100% (307)	100% (359)
Yhteensä ^c	Epätasainen	62 % (13)	55 % (41)	37 % (197)	40 % (251)
	Tasainen	38 % (8)	45 % (34)	63 % (341)	60 % (383)
	Yhteensä	100% (21)	100% (75)	100% (538)	100% (634)

$\chi^2 = 13,49$; $df=2$; ^a $p<0,001$; ^b $p=0,073$; ^c $p<0,001$.

7. JOHTOPÄÄTÖKSET

Tavoitteenani oli selvittää, miten sosiodemografiset tekijät selittävät sukupuolirooliasenteita, sekä miten sukupuolirooliasenteet ovat yhteydessä kotitöiden jakautumiseen. Yleisesti sukupuolirooliasenteiden kannatuksesta voidaan sanoa, että enemmistö vastaajista kannattaa tasa-arvoisia sukupuolirooliasenteita. Tulos on linjassa aiempien asennetutkimusten kanssa, joiden mukaan Suomessa kannatetaan tasa-arvoisia sukupuolirooliasenteita (Miettinen 2008; Stickney & Konrad 2007). Tasa-arvon vahva kannatus voi kertoa siitä, että suomalaiset haluavat ajaa sukupuolten tasa-arvoa edistävää politiikkaa, sekä toteuttaa tasa-arvon mukaisia tekoja omassa elämässään. Toisaalta tuloksia voi selittää myös se, että sukupuolten välinen tasa-arvo on Suomessa yleisesti tunnustettu arvo, eikä sen vastustaminen ole sosiaalisesti hyväksyttävää. (Ylöstalo 2019.)

Tutkin sosiodemografisten muuttujien yhteyttä sukupuolirooliasenteisiin lineaarisen regressioanalyysin avulla. Tuloksista ilmeni, että korkeakoulututkinto selittää sukupuolirooliasenteita voimakkaimmin. Korkeakoulututkinnon suorittaneet kannattavat siis tasa-arvoisempia sukupuolirooliasenteita verrattuna niihin, jotka ovat suorittaneet korkeintaan lukion tai ammattikoulun. Tulos on linjassa aiempien tutkimusten kanssa, joiden mukaan korkeampi koulutus on yhteydessä tasa-arvoisempiin sukupuolirooliasenteisiin, erityisesti naisilla (Miettinen 2008; Oinas 2010; Sweeting ym. 2014). Koulutuksen ja asenteiden välisestä yhteydestä voi kertoa, että korkeampi koulutus lisää tietämystä ja tasa-arvokysymysten tiedostamista. Toisaalta Oinas (2010) tuo esille, että tasa-arvoa kannattavat naiset myös hakeutuvat useammin korkeampaan koulutukseen, joten syy-seuraussuhde ei ole selkeä.

Oletusten mukaisesti myös sukupuoli selittää sukupuolirooliasenteita siten, että naiset kannattavat tasa-arvoisempia sukupuolirooliasenteita miehiä useammin. Vastaavia tuloksia on saatu myös aiemmissa tutkimuksissa (Oinas 2010; Miettinen 2008; Stickney & Konrad 2007; Sweeting ym. 2014). Miesten perinteisempi suhtautuminen sukupuolirooliasenteisiin voi heijastella kotitöiden epätasaisesta jakautumisesta. Naiset suorittavat suuremman osan kodin- ja lastenhoidosta, ja ovat miehiä selvästi tyytymättömämpiä kotityönjakoon (Miettinen 2008). Tyytymättömyys epätasaiseen kotityönjakoon voi näkyä voimakkaampana tasa-arvoisten sukupuolirooliasenteiden kannatuksena. Miehet taas saattavat kokea perinteisen kotityönjaon heille edullisempänä vaihtoehtona, mikä voi ilmetä suurempana perinteisen sukupuoliroolien arvostuksena. Toisaalta myös naisten korkeampi koulutusaste voi heijastella sukupuolten välisiä eroja asenteissa, koska korkeakoulututkinnon suorittaminen on voimakkaimmin yhteydessä tasa-arvoisiin sukupuolirooliasenteisiin. On myös

hyvä tuoda esille, että tutkimuksen selkeä enemmistö kannattaa tasa-arvoisia sukupuolirooliasenteita, eivätkä sukupuolten väliset erot ole suuria.

Myös iän suhteen tulokset ovat oletusten mukaisia, eli tasa-arvoiset sukupuolirooliasenteet kasvavat hieman sen mukaan, mitä nuoremasta vastaajasta on kyse. Tulos on linjassa aiemman tutkimuksen kanssa, jonka mukaan nuoret kannattavat tasa-arvoisempia asenteita, kun taas perinteiset sukupuolirooliasenteet kasvavat iän myötä niin naisilla, kuin miehilläkin (Sweeting ym. 2014). Tulokset tukevat sukupuolirooliteoriaa, jonka mukaan sukupuolirooliasenteet tasa-arvoistuvat uusien sukupolvien myötä (Coltrane 2000). Toisaalta ei voida varmasti tietää, liittyvätkö tasa-arvoisemmat sukupuolirooliasenteet nuorempiin sukupolviin, vai muuttuvatko asenteet iän myötä. Vasta pitkittäistutkimuksen avulla olisi mahdollista selvittää luotettavasti, tapahtuuko sukupuolirooliasenteissa muutosta iän myötä.

Sosiodemografisista tekijöistä yhteiskuntaluokka selittää kaikista vähiten sukupuolirooliasenteita, mikä on ristiriidassa oletusten kanssa. Oletin, että korkeampi koulutus olisi positiivisesti yhteydessä yhteiskuntaluokan kanssa, mikä ilmeni myös korrelaatiotarkastelussa. Toisaalta tulos on linjassa Suomessa aiemmin toteutetun tutkimuksen kanssa, jonka mukaan yhteiskuntaluokan vaikutus sukupuolirooliasenteisiin oli heikkoa (Oinas 2010). Tuloksia voi selittää suomalaisen yhteiskunnan suhteellisen pienet luokkaerot, minkä vuoksi suomalaisessa tutkimuksessa yhteiskuntaluokan vaikutus on jäänyt kansainvälisesti vertailtuna heikoksi (em.). Myös suomalaisessa luokkatutkimuksessa on havaittu samansuuntaisia tuloksia pienistä luokkaeroista, sillä tavanomaisesti suurin osa vastaajista samaistuu keskiluokkaan (Kahma 2010).

On myös hyvä pitää mielessä yhteiskuntaluokan subjektiivinen määrittely, sillä vastaajat saattavat määrittellä itsensä korkeampaan luokkaan, mihin objektiivisesti arvioituna kuuluisivat. Yhteiskuntaluokka on myös varsin monitulkintainen mittari, minkä takia se saatetaan ymmärtää hyvin eri tavoin. Toisille yhteiskuntaluokka kuvaa koulutusta, tulotasoja tai ammattiasemaa, kun taas toiset voivat ymmärtää sen ennemminkin kulttuurisena ja sosiaalisena pääomana (Kahma 2010). Joka tapauksessa tuloksen voidaan tulkita kuvaavan positiivista suuntaa suomalaisessa yhteiskunnassa, jossa tasa-arvoisten sukupuolirooliasenteiden kannatus ei merkittävästi riipu yhteiskuntaluokasta.

Toinen tutkimuskysymys koski sukupuolirooliasenteiden yhteyttä kotitöiden jakautumiseen. Tulos on oletuksen mukainen, eli sukupuolirooliasenteet vaikuttavat kotitöiden jakautumiseen: tasa-arvoisempia sukupuolirooliasenteita kannattavan kotitaloudessa myös kotityöt jakautuvat

tasaisemmin, kun taas perinteisempiä sukupuolirooliasenteita kannattavalla kotityöt jakautuvat epätasaisemmin. Tulos antaa tukea sukupuolirooliteorialle, jonka mukaan yksilön käyttäytymistä ohjaavat ne roolit tai asenteet, jotka he ovat omaksuneet (Miettinen 2008). Aiemmat tutkimustulokset sukupuolirooliasenteiden yhteydestä kotitöiden jakautumiseen ovat olleet ristiriitaisia (Coltrane 2000; Baxter 1997; Miettinen 2008; Oinas 2010). Ristiriitaisia tutkimustuloksia voi selittää sukupuolirooliasenteiden ja kotitöiden jakautumisen tarkasteluun käytetyt erilaiset ajankäyttö- ja asennemittarit, joita on myös kritisoitu (Coltrane 2000).

Kun vastaajan sukupuoli huomioitiin ristiintaulukoinnissa, ainoastaan miesten sukupuolirooliasenteet ovat tilastollisesti merkitsevästi yhteydessä kotitöiden jakautumiseen. Vastaava tulos saatiin myös Willbergin (2016) tutkielmassa. Vanhemmissa 1900-luvulla julkaistuissa tutkimuksissa on saatu päinvastaisia tuloksia. Tulosten mukaan erityisesti naisten tasa-arvoiset sukupuolirooliasenteet ennustivat kotitöiden tasaista jakautumista (Coltrane 2000). Tuloksia selitettiin sillä, että ne naiset, jotka olivat omaksuneet mallin tasavertaisesta koti- ja ansiotyön yhdistämisestä, suostuivat todennäköisemmin jakamaan kotityöt puolisonsa kanssa (em.). Kuten tästäkin tutkielmasta käy ilmi, nykyään selvä enemmistö kuitenkin kannattaa koti- ja ansiotyön tasavertaista jakautumista sukupuolten kesken, eivätkä perinteiset roolijaot, joissa mies nähdään elättäjänä ja nainen lasten ja kodin ensisijaisena huolenpitäjänä, saa enää suurta kannatusta. Lisäksi tuloksista ilmenee, että erityisesti naisvastaajat kannattavat tasa-arvoisia sukupuolirooliasenteita, mikä voi selittää miesten asenteiden merkitystä kotitöiden jakautumisessa. Tämän tutkielman perusteella kotitöiden tasainen jakautuminen ei siis riipu siitä, että naiset eivät suostuisi jakamaan kotitöitä, vaan tasainen kotityönjako edellyttää miesten tasa-arvoista asennoitumista sukupuolirooleihin.

Tutkimuksen arviointia ja jatkotutkimusaiheita

Tutkimuksen rajoitteet liittyvät tutkimuksen aineistoon ja analyysiin, mutta myös omiin valintoihini koskien muuttujien muodostamista. Analyysijä koskevat rajoitteet liittyvät pitkälti lineaariseen regressiomallin hyvyteen. Lineaariseen regressioanalyysin käyttöön liittyy oletuksia, jotka eivät tässä tutkimuksessa kaikilta osin täytyneet. Ensinnäkin regressiomallin jäännöstermien tarkastelussa havaittiin puutteita jäännöstermien normaalijakauma- ja homoskedastisuusoletusten osalta. Jäännöstermit eivät muodostaneet täysin lineaarista suoraa ja jäännöstermien homoskedastisuuden tarkastelussa ilmeni säännönmukaisuutta, mikä heikentää mallin hyvyttä. Lisäksi mallin normaalijakaumaoletus ei toteutunut sukupuolirooliasenne- ja ikämuuttujan kohdalla. Toisaalta on hyvä huomioida, että asennetutkimuksissa on usein vaikea löytää täysin

normaalisti jakautunutta otosta, erityisesti marginaalisen ilmiön kohdalla (Metsämuuronen 2008). Lisäksi isoilla aineistoilla normaalijakaumaoletusten katsotaan yleisesti toteutuvan, vaikka analyysien perusteella se ei täytyisikään (Tähtinen ym. 2020). Käytetyn aineiston suuri otoskoko (N=1250) tukee siis normaalijakaumaoletusta. Mainittakoon myös, että tutkielman tulosten tulkinnassa summamuuttujan vinous on positiivinen asia, sillä se merkitsee tasa-arvoisten sukupuolirooliasenteiden suurempaa kannatusta.

Osa tutkielman rajoitteista liittyy kvantitatiiviseen tutkimukseen. Vaikka kvantitatiivisella kyselytutkimuksella on mahdollista tavoittaa suuri vastaajajoukko ja saada siten perusjoukkoa edustava otos, kyselylomakkeen ulkopuolelle jää paljon tärkeää tietoa. Ihmisten välillä on eroja siinä, miten he tulkitsevat kysymyksiä tai perustelevat omia vastauksiaan. Siten laadullisella haastattelututkimuksella olisi mahdollista paneutua syvällisemmin ihmisten näkemyksiin sukupuolirooliasenteista ja saada määrällistä tutkimusta tukevaa tietoa. Kvantitatiivinen tutkimus myös usein rajaa sukupuolivähemmistöt tutkimuksen ulkopuolelle pienen vastausprosentin takia, jolloin sukupuolivähemmistöihin kuuluvien aineisto jää liian pieneksi luotettavien tulosten saamiseksi (Lindqvist ym. 2021). Monipuolisempaa tutkimustietoa olisi mahdollista saada joko laadullisella tai kvantitatiivisella tutkimuksella, jonka otos olisi keskittynyt nimenomaan sukupuoli- ja seksuaalivähemmistöihin.

Sukupuolirooleja koskevat asennemuuttajat ovat saaneet yleistä kritiikkiä, sillä ne keskittyvät mittaamaan perinteisiä sukupuolirooliasenteita, jolloin tasa-arvoiset asenteet pelkistyvät kuvaamaan perinteisten asenteiden kääntöpuolen (Coltrane 2000). Myös tutkielmassani hyödyntämäni asenneväittämät mittasivat ainoastaan perinteisiä sukupuolirooliasenteita, jotka kohdistuivat naisiin liitettyihin asenteisiin. Jatkossa olisikin hyvä huomioida myös miehiin liitettyjä sukupuolirooliasenteita, jotka mittaavat sekä tasa-arvoisia että perinteisiä asenteita. Lisäksi väittämät koskivat lähinnä vanhemmuutta ja työelämää, joten tarkemmin kotitöiden jakaumista mittaavat asenneväittämät antaisivat luotettavampia tuloksia, kun tutkitaan sukupuolirooliasenteiden yhteyttä kotitöiden jakautumiseen.

Kotitöiden jakautumisessa on hyvä huomioida, että jaoin vastaajat karkeasti kahteen luokkaan sen perusteella, onko tietty kotityö ainoastaan toisen osapuolen vastuulla, vai suorittavatko molemmat yhtä tasapuolisesti kyseistä askareta. Siten ristiintaulukoinnissa ei pystytty huomioimaan kotitöiden tasoittumista jonkin toisen kotityön kohdalla. Esimerkiksi tilanteessa, jossa vastaaja itse huolehtisi pyykinpesusta ja hänen puolisonsa ruoanlaitosta, olisi kotityönjako luokiteltu epätasaiseen jakautumiseen. Lisäksi väittämät sisälsivät perinteisiä naistyypillisiä kotitöitä, kuten

pyykinpesun ja siivoamisen, kun taas perinteisinä miesten töinä nähdyt huolto- ja korjaustyöt eivät sisällyneet tutkimukseen. Huolto- ja korjaustöiden sisällyttäminen olisi voinut paremmin kuvata sukupuolittunutta kotityönjakoa.

Lisäksi on hyvä tuoda esille, että kotitöiden jakautuminen kuvaa vastaajan kokemusta kotitöiden jakautumisesta, joten todenmukaisesta työnjaosta ei ole varmuutta. Koska itse tehdyt kotityöt näyttäytyvät vastaajalle selkeämmin, vastauksissa saattaa näkyä oman työmäärän korostaminen ja vastaavasti puolison työmäärän aliarvioiminen (Miettinen 2008). Viime vuosikymmeninä on myös painotettu kotitöiden oikeudenmukaisuuden kokemusta kotitöiden jakautumisen rinnalla (Lammi-Taskula & Salmi 2014; Willberg 2016). Yksilön ja parisuhteen hyvinvoinnin kannalta kokemus työnjaon oikeudenmukaisuudesta saattaisikin olla merkittävämmässä asemassa, minkä takia olisi hedelmällistä tutkia mitkä tekijät vaikuttavat kotityönjaon oikeudenmukaisuuden ja tyytyväisyyden kokemuksiin.

Vaikka asenteiden ja käytäntöjen välille on tehty eroa (Ylöstalo 2019), tämän tutkielman perusteella asenteet kuitenkin raottavat sitä todellisuutta, miten perheiden arkea pyöritetään. Tutkimustulokset luovat positiivista kuvaa kotityönjaon tasoittumisesta, mikä helpottaa naisten kaksoistaakkaa kodin ja työelämän välillä. Tässä tutkielmassa keskityin tarkastelemaan kotitöitä, mutta huomionarvoista on lasten saamisen yhteys naisten työmarkkina-aseman heikentymiseen ja sukupuolten välisten palkkaerojen kasvamiseen (Kurronen 2020). Tulevaisuudessa olisikin tärkeä paneutua tarkemmin siihen, miten perhevapaaudistus vaikuttaa sukupuolten väliseen tasa-arvoon. Tämän tutkielman perusteella on vaikea sanoa, johtuvatko tasa-arvoistuvat asenteet yleisestä asennemuutostrendistä, vai selittävätkö perhevapaaudistuksen kaltaiset sosiaalipoliittiset toimet tasa-arvoisempia sukupuolirooliasenteita. Suunta asenteiden ja arjen käytäntöjen kehityksessä on oikea, mutta sukupuolten välinen tasa-arvon kehittäminen ja ylläpitäminen vaativat edelleen työtä.

KIRJALLISUUS

Aassve, Arnstein & Fuochi, Giulia & Mencarini, Letizia (2014). Desperate Housework: Relative Resources, Time Availability, Economic Dependency, and Gender Ideology Across Europe. *Journal of Family Issues*, 35(8), 1000–1022.

Barnes, Medora W. (2015). Gender differentiation in paid and unpaid work during the transition to parenthood. *Sociology Compass*, 9(5), 348–364.
<https://doi.org/10.1111/soc4.12263>. Viitattu 15.11.2023.

Baxter, Janeen (1997). Gender equality and participation in housework: A cross-national perspective. *Journal of Comparative Family Studies*, 28(3), 220–247.
<https://www.jstor.org/stable/41603517>. Viitattu 2.12.2023.

Bianchi, Suzanne & Milkie, Melissa & Sayer, Liana & Robinson, John (2000). Is Anyone Doing the Housework? Trends in The Gender Division of Household Labor. *Social Forces*, 79(1), 191–228.

Coltrane, Scott (2000). Research on household labor: Modeling and measuring the social embeddedness of routine family work. *Journal of Marriage and family*, 62(4), 1208–1233.

Crompton, Rosemary (2006). *Employment and the family: The reconfiguration of work and family life in contemporary societies*. Cambridge University Press.

Daminger, Allison (2019). The Cognitive Dimension of Household Labor. *American Sociological Review*, 84(4), 609–633.
<https://doi.org/10.1177/0003122419859007>. Viitattu 24.9.2023.

Ervasti, Heikki & Kaittila, Anniina (2015). Mikä selittää parisuhteen ristiriitoja? Tarkastelussa kotityöt, raha ja ansiotyö. *Sosiologia*, 52(2), 104–122.

Federici, Silvia (2012). *Revolution at point zero: Housework, reproduction, and feminist struggle*. Oakland: PM Press.

Geist, Claudia (2005). The welfare state and the home: Regime differences in the domestic division of labour. *European sociological review*, 21(1), 23–41.

Horne, Rebecca & Johnson, Matthew D. & Galambos, Nancy L. & Krahn, Harvey J. (2018). Time, money, or gender? Predictors of the division of household labour across life stages. *Sex Roles*, 78(11–12), 731–743.

Hoskyns, Catherine & Rai, Shirin M. (2007). Recasting the global political economy: Counting women's unpaid work. *New Political Economy*, 12(3), 297–317.
<https://doi.org/10.1080/13563460701485268>. Viitattu 22.11.2023.

International Social Survey Programme (ISSP) & Melin, Harri & Borg, Sami. ISSP 2022: *perhe, työ ja sukupuoliroolit*: Suomen aineisto [sähköinen tietoaaineisto]. Versio 2.0 (2023-06-26). Yhteiskuntatieteellinen tietoaarkisto.
<https://urn.fi/urn:nbn:fi:fsd:T-FSD3756>. Viitattu 11.9.2023.

Kahma, Nina (2010). Keskiluokan valossa: Suomalaisten luokkasamastuminen empiirisessä tarkastelussa. *Sosiologia*, 47(2), 81–96.

King, Tania & Perales, Fransisco & Singh, Ankur & Gurrin, Lyle & Crammond, Bradley (2022). Traditionalism vs egalitarianism: Is there an association between gender attitudes and mental health? *Australian & New Zealand Journal of Psychiatry*, 56(7), 844–851.

Kirjavainen, Leena M. (1989). *Time-use and its value in household production in Finland and the United States*. Helsingin yliopisto. Kodin taloustieteen laitoksen julkaisuja 1.

Kleven, Henrik & Landais, Camille & Egholt Søgaard, Jakob (2019). Children and gender inequality: Evidence from Denmark. *American Economic Journal: Applied Economics*, 11(4), 181–209.

Korvajärvi, Päivi (2010). Sukupuolistunut ja sukupuolistava työ. Teoksessa Juvonen, Tuula & Rossi, Leena-Maija & Saresma, Tuija (toim.) *Käsikirja sukupuoleen*. Tampere: Vastapaino, 183–196.

Kurronen, Sanna (2020). Kotityön kahleet. Elinkeinoelämän Valtuuskunta EVA (24). <https://www.eva.fi/wp-content/uploads/2020/08/eva-arvio-024.pdf>. Viitattu 11.10.2023.

Lammi-Taskula, Johanna & Salmi, Minna (2009). Työnjako ja tyytyväisyys parisuhteeseen pikkulapsiperheissä. Teoksessa Lammi-Taskula, Johanna & Karvonen, Sakari & Ahlström, Salme (toim.) *Lapsiperheiden hyvinvointi*. Helsinki: Terveyden ja hyvinvoinninlaitos, 50–57.

Lehtonen, Jukka (2019). Kun kaksijakoinen sukupuoliajattelu murtuu – sukupuolen ja seksuaalisuuden moninaisuus tasa-arvobarometrissa. Teoksessa Teräsaho, Mia & Närvi, Johanna (toim.) *Näkökulmia sukupuolten tasa-arvoon. Analyysyjä tasa-arvobarometrissä 2017*. Raportteja 6/2019. Helsinki: terveyden ja hyvinvoinninlaitos, 136–157.

Lindqvist, Anna & Gustafsson Sendén, Marie & Renström, Emma A. (2021). What is gender, anyway: A review of the options for operationalising gender. *Psychology and sexuality*, 12(4), 332–344. <https://doi.org/10.1080/19419899.2020.1729844>. Viitattu 20.9.2023.

Mattila, Mikko (2003). Regressioanalyysi. Teoksessa *Kvantitatiivisen tutkimuksen verkkokäsikirja*. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoaarkisto [Tampereen yliopisto]. <https://www.fsd.tuni.fi/fi/palvelut/menetelmaopetus>. Viitattu 6.1.2024.

McRae, Susan (2003). Constraints and choices in mothers' employment careers: a consideration of Hakim's preference theory. *The British journal of sociology*, 54(3), 317–338.

Miettinen, Anneli (2008) *Kotityöt, sukupuoli ja tasa-arvo. Palkattoman työn jakamiseen liittyvät käytännöt ja asenteet Suomessa*. Helsinki: Väestöliitto, Väestöntutkimuslaitos.

Niemi, Iris (1984). Kotityön harhat. *Sosiologia* 1984(3), 211–218.

Nummenmaa, Lauri & Holopainen, Martti & Pulkkinen, Pekka (2014). *Tilastollisten menetelmien perusteet*. 1. painos. Helsinki: Sanoma Pro

Oinas, Tomi (2010). *Sukupuolten välinen kotityönjako kahden ansaitsijan perheissä*. Jyväskylä studies in education, psychology and social research, 402. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-951-39-4117-8>. Viitattu 24.9.2023.

Paajanen, Pirjo (2006). *Päivisin leiväntuoja, iltaisin hoiva-isä. Alle 3-vuotiaiden esikoislasten isien näkemyksiä ja kokemuksia isyydestä*. Helsinki: Väestöliitto, Väestöntutkimuslaitos.

Pääkkönen, Hannu (2010). *Perheiden aika ja ajankäyttö. Tutkimuksia kokonaistyöajasta, vapaaehtoistyöstä, lapsista ja kiireestä*. Helsinki: Tilastokeskus.

Rossi, Leena-Maija (2010). Sukupuoli ja seksuaalisuus, erosta eroihin. Teoksessa Juvonen, Tuula & Rossi, Leena-Maija & Saresma, Tuija (toim.) *Käsikirja sukupuoleen*. Tampere: Vastapaino, 21–38.

Salmenniemi, Suvi & Tuomaala-Özdemir, Salome & Ylöstalo, Hanna (2022). Ikuiset talkoot: Uusintava työ arjen utopioiden rakentamisessa. *Poliittinen talous*, 10(1), 140–160.
<https://doi.org/10.51810/pt.112899>. Viitattu 23.11.2023.

Salo, Sirpa (2011). *Parisuhdeongelmat ja lasten psyykinen hyvinvointi. Kaksi tutkimusnäkökulmaa*. Jyväskylä Studies in Education, Psychology and Social Research 419. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto.
<https://jyx.jyu.fi/handle/123456789/36861>. Viitattu 15.11.2023.

Sosiaali- ja terveysministeriö (2022). Verkkajulkaisu.
<https://stm.fi/-/perhevapaaudistus-astuu-voimaan-elokuussa-2022>. Viitattu 23.11.2023.

Stickney, Lisa T. & Konrad, Alison M. (2007). Gender-role attitudes and earnings: A multinational study of married women and men. *Sex Roles*, 2007(57), 801–811.

Suomen virallinen tilasto (SVT). Ajankäyttö [Verkkajulkaisu]. ISSN=1799–5639. Helsinki: Tilastokeskus.
<https://stat.fi/julkaisu/cku2d1we88fu70b506ua4x5tp>. Viitattu 24.9.2023.

Suomen virallinen tilasto (SVT). Ajankäyttö. ISSN=2954–1395. Helsinki: Tilastokeskus.
<https://stat.fi/tilasto/akay>. Viitattu 24.9.2023.

Sweeting, Helen & Bhaskar, Abita & Benzeval, Michaela & Popham, Frank & Hunt, Kate (2014). Changing gender roles and attitudes and their implications for wellbeing around the new millennium. *Social Psychiatry and Psychiatric Epidemiology*, 49(5), 791–809.

Taanila, Aki (2020). Lineaariset regressiomallit. Saatavilla: <https://taanila.fi/regressio.pdf>. Viitattu 15.11.2023.

Tichenor, Veronica Jaris (2005). *Earning more and getting less why successful wives can't buy equality*. Rutgers University Press.
<https://doi.org/10.36019/9780813537887>. Viitattu 15.11.2023.

Tutkimuseettinen neuvottelukunta (2023). Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausepäilyjen käsitteleminen Suomessa. Tutkimuseettisen neuvottelukunnan julkaisuja 2/2023. Helsinki: Tutkimuseettinen neuvottelukunta.
https://tenk.fi/sites/default/files/2023-03/HTK-ohje_2023.pdf. Viitattu 3.1.2024.

Tähtinen, Juhani & Laakkonen, Eero & Broberg, Mari (2020). Tilastollisen aineiston käsittelyn ja tulkinnan perusteita. Turun yliopiston kasvatustieteiden tiedekunnan julkaisuja C:22, 2. uudistettu painos. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-951-29-8091-8>. Viitattu 5.12.2023.

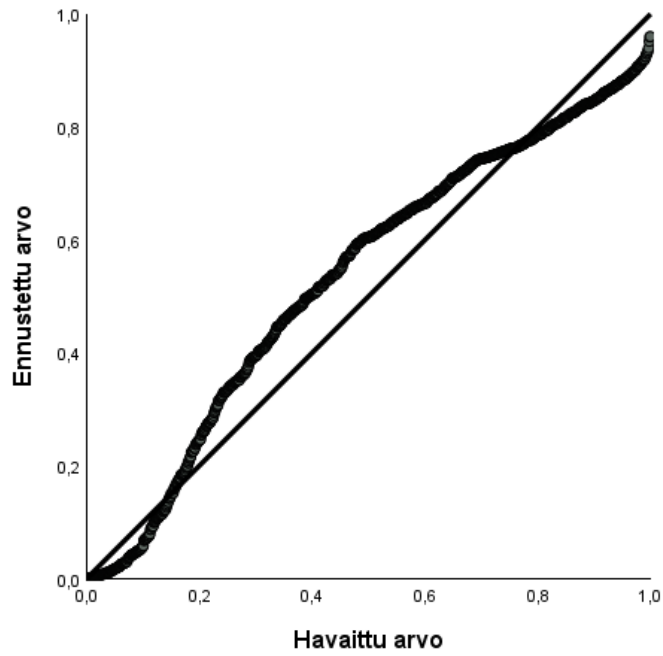
Väänänen, Ari & Turtiainen, Jussi (toim.) (2014): *Suomalainen työntekijäyys 1945—2013*. Tampere: Vastapaino.

Willberg, Saira (2016). Puolisoiden välinen kotityönjako ja kotityönjaon koettu oikeudenmukaisuus. Pro-gradu -tutkielma, Turun yliopiston sosiaalitieteiden laitos.

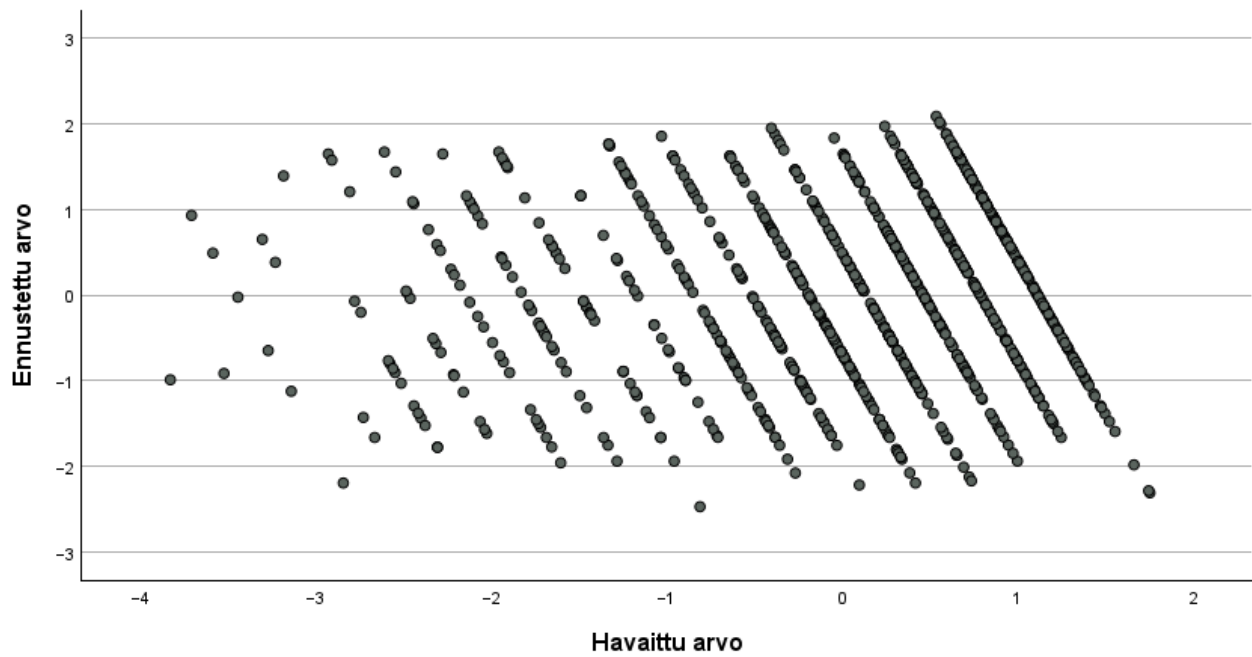
Ylöstalo, Hanna (2019). Mitä tasa-arvoasenteet kertovat tasa-arvosta? Teoksessa Teräsaho, Mia & Närvi, Johanna (toim.) *Näkökulmia sukupuolten tasa-arvoon. Analyysijä tasa-arvobarometristä 2017*. Raportteja 6/2019. Helsinki: terveyden ja hyvinvoinninlaitos, 17–31.

LIITTEET

Liite 1: Residuaalien linearisuuden tarkastelu.

Liite 2: Residuaalien homoskedastisuuden tarkastelu.

Liite 3: Histogrammi sukupuolirooliasenteiden summamuuttujasta (N=1087).

